

Årsrapport 2018

Klæbu Sparebank

Foto: Haarberg Photo

Innhold

STYRETS BERETNING FOR 2018	3
HOVEDPUNKTER PER 31.12.2018	3
OM VIRKSOMHETEN.....	3
OM KLÆBU KOMMUNE OG KOMMUNESAMMENSLÅING.....	4
STRATEGI, FORRETNINGSIDE, VERDIER MV.	4
ØKONOMISKE FORHOLD FOR 2018	5
RESULTAT OG DISPONERING AV OVERSKUDD	10
SOLIDITET	12
MISLIGHOLD, TAPSAVSETNINGER OG TAPSVURDERINGER	12
BALANSE.....	12
VIRKSOMHETSSTYRING, INTERN KONTROLL OG RISIKOSTYRING.....	14
ORGANISASJON, ARBEIDSMILJØ OG LIKESTILLING	18
KLIMA OG MILJØ	19
UTSIKTER FREMOVER	20
ÅRSREGNSKAP FOR 2018.....	21
NOTER.....	26
REVISJONSBERETNING.....	52

STYRETS BERETNING FOR 2018

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift og denne forutsetningen bekreftes å være tilstede. I årsberetningen er tall for 2017 angitt i parentes.

Hovedpunkter per 31.12.2018

Om virksomheten

Klæbu Sparebank er en selvstendig sparebank stiftet i 1858, med hovedkontor i Klæbu kommune og et avdelingskontor på Heimdal i Trondheim kommune (et kvarters kjøretur fra bankens hovedkontor). Banken fylte 160 år i 4. kvartal 2018, og jubileumsåret vil bli brukt på ulike vis for å profilere banken, dens virksomhet og historie. Med Trondheim som hjemmemarked er det gode muligheter fremover.

Klæbu kommune er for alle praktiske formål å betrakte som en forstad til Trondheim, sør og øst for byen, hvor ca. 70 prosent av innbyggerne har arbeidsplass innenfor dagens Trondheim kommunes grenser. Av historiske årsaker er også kommunen svært næringsfattig, slik at bankens næringslivskunder i all hovedsak er etablert i Trondheim kommune og betjenes fra avdelingen på Heimdal. Følgelig anser vi det også slik at banken i hovedsak er eksponert for og i arbeids-, bolig- og bedriftsmarkedet i Trondheim. En betydelig andel av bankens ansatte er også bosatt i dagens Trondheim kommune. Det er vedtatt sammenslåing av Klæbu kommune og Trondheim kommune pr 01.01.2020, slik at dagens kundemasse i all hovedsak vil være innenfor Trondheim kommune fra 2020.

Bankens forvaltningskapital var per 31.12.2018 på 3.647 millioner kroner (3.270 millioner kroner) en økning på 377 millioner kroner/12 prosent (340 millioner kroner/12 prosent). Det ble utført 23,7 (23,3) årsverk gjennom året (1,1 av disse på renhold og vaktmester).

Fordelingen mellom nærings- og privatkunder i egen balanse var i 2018 på henholdsvis 27 prosent (30 prosent) og 73 prosent (70 prosent). Bankens kunder hadde ved utgangen av året i tillegg 759 millioner kroner (773 millioner kroner) i boliglån i Eika Boligkreditt AS (EBK). I sum er 25 prosent (28,0 prosent) av bankens boliglån overført til EBK. Bankens forretningskapital er 4.404 millioner kroner.

Om Klæbu kommune og kommunesammenslåing

Det ble i løpet av 2016 holdt folkeavstemming om sammenslåing med Trondheim kommune som en del av den pågående kommunereformen. Resultatet var overveldende positivt, og sammenslåingen forventes å være effektiv fra 01.01.2020. Sammenslåingen vil ikke øke antall innbyggere i Trondheim med mer enn ca. 6.000, mens arealet i Trondheim kommune vil utvides med over 50 prosent.

Sammenslåingen forventes å være betydelig positiv i forhold til bedrifter og innbyggere i kommunen relatert til verdiutvikling på eiendom, mulighet for flere arbeidsplasser og økt aktivitetsnivå generelt sett over tid.

Banken vil formelt få forretningsadresse i Trondheim som et resultat av kommunesammenslåingen, og Klæbu vil bli den absolutt minste bydelen i Trondheim i folketall og den absolutt største i areal. Den pågående prosessen med å gjøre Klæbu til en bydel i Trondheim har naturligvis også satt i gang en del strategiske prosesser i vår bank. Det er vesentlig at vi er i forkant av kommunesammenslåingen og benytter oss av de muligheter som etter hvert vil oppstå. Vi vil være den eneste lokalbanken i Trondheim med byen som hovedsete.

Strategi, forretningside, verdier mv.

Bankens forretningside er å: *«Tilby gode finansielle tjenester til gode bankkunder».*

Den posisjonen banken ønsker å ta er formulert som *«Bevisst arbeid mot den delen av privat- og SMB-markedet i Trondheimsregionen som etterspør personlig kontakt og oppfølging, og som kan etterspørre betydelige deler av vårt produktsortiment.»*

I 2018 har det vært arbeidet med analyse og tilpasning relatert til at Klæbu kommune skal slås sammen med Trondheim kommune om under 1 år. Klæbu utgjør under 3 prosent av antall innbyggere i den sammenslåtte kommunen, og vil i folketall bli den absolutt minste bydelen i nye Trondheim kommune. For banken er det vesentlig å finne en ny profil og posisjon som er rettet mot det samlede hjemmemarkedet i sin nye hjemkommune, i det ligger det mange muligheter i årene som kommer. Arbeidet med verdier, profil og posisjon er ferdigstilt. Ny profil lanseres i løpet av første halvår 2019, mens banken allerede arbeider etter disse nye verdiene:

Engasjert

Vi er løsningsorienterte og positive, og tar samfunnsansvaret vårt på alvor.
Vi er aktivt tilstede i lokalmiljøet.

Dyktig

Vi har lang erfaring og kan faget vårt.
Vi er fremoverlente og opptatt av ny teknologi.

Tett på

Vi kjenner kundene våre og viser at vi bryr oss.
Det er lett å komme i kontakt med oss.

Som en del av dette har det også være naturlig å jobbe med en del andre strategiske forhold, og resten av den nye strategien ferdigstilles i andre kvartal 2019.

Bankens gjeldende strategi for perioden 2017-2019 har følgende hovedpunkter:

- utlåns- og innskuddsvekst litt over generell markedsvekst
- utstede EK-bevis for å kunne ta markedsandeler
- øke antall breddekunder
- intern gevinstrealisering gjennom utstrakt IT-bruk
- reduserte driftskostnader som andel av inntekter
- redusere forventet påslag i pilar 2-krav gjennom å redusere konsentrasjonsrisiko på næringseiendom, konsentrasjonsrisiko innenfor andelen store engasjement, samt redusert vekst på bedriftsmarkedet generelt sett.

Det er styrets oppfatning at hovedtiltakene er realisert, og som en del av ny strategi arbeides det også med nye hovedtiltak. Fortsatt vekst, ytterligere gevinstrealisering, bedret forhold kostnader/inntekter og økt EK-avkastning er noe av hovedinnholdet i ny strategi og hovedtiltak.

Økonomiske forhold for 2018

GLOBAL UTVIKLING

Etter et positivt 2017 for verdensøkonomien bød i 2018 på avtagende vekst gjennom året og økt usikkerhet om den fremtidige utviklingen. Hos Norges handelspartnere ble den økonomiske veksten noe redusert, blant annet som følge av mindre positive impulser fra penge- og finanspolitikken. Økt proteksjonisme og den uavklarte situasjonen rundt Brexit har vært noen av faktorene som har bidratt til å øke usikkerheten om utsiktene fremover.

I USA fortsatte veksten å ta seg opp i fjor. Arbeidsledigheten ble ytterligere redusert fra et lavt nivå historisk sett, inflasjonen fikk feste på et høyere nivå enn tidligere, og lønnsveksten tiltok noe. Fremgangen har særlig vært understøttet av en ekspansiv finanspolitikk. Som følge av den høye aktiviteten i amerikansk økonomi hevet derimot den amerikanske sentralbanken (FED) styringsrenten ved fire anledninger, til intervallet 2,25 - 2,5 prosent. Med det har FED hevet renten ni ganger fra bunnivået som ble holdt uendret fra 2008 til 2015. I tillegg til et høyere rentenivå strammer FED inn gjennom å nedskalere balansen som økte betydelig i etterkant av finanskrisen grunnet verdipapirkjøpsprogrammet. Dette gjøres ved å ikke fullt ut reinvestere de månedlige innbetalingene som følge av renter og forfall på verdipapirbeholdningen.

I eurosonen har veksten tatt seg opp etter at de svært ekspansive pengepolitiske tiltakene omsider fikk effekt. I 2018 avtok imidlertid veksten noe igjen. Gjennom året har det særlig vært betydelig usikkerhet knyttet til Storbritannias utmeldelse av EU og budsjettsituasjonen i Italia. Vedrørende førstnevnte var det ved utgangen av året ikke endelig avklart om man vil få på plass en avtale innen fristen, og aktuelle alternativer omfattet fortsatt ny folkeavstemming, forlengelse av fristen for uttredelse mv. I Italia ønsket regjeringen å øke budsjettunderskuddet for å stimulere til økonomisk vekst, men møtte motbør hos EU-kommisjonen som følge av landets eksisterende gjeldsbyrde. Mot slutten av året ble det oppnådd enighet etter at underskuddet ble tatt ned fra 2,4 prosent til 2,04 prosent.

På høsten annonserte den europeiske sentralbanken (ECB) at verdipapirkjøpsprogrammet gikk mot slutten. Kjøpene ble halvert fra EUR 30 mrd. til EUR 15 milliarder kroner per måned etter september og programmet ble avsluttet ved utgangen av året. I motsetning til FED vil ECB fortsette å reinvestere

renter og forfall fullt ut, hvilket betyr at sentralbankens stimulans opprettholdes. Styringsrenten vil ifølge ECB endres tidligst høsten 2019.

BNP-veksten i de fremvoksende økonomiene endte ifølge IMF trolig på 4,7 prosent i 2018, uendret fra året før. Vekstnivået er godt over takten i de utviklede økonomiene, men det er store variasjoner mellom landene. Gjennom året har usikkerheten rundt global handel økt, etter at særlig USA har inntatt en mer proteksjonistisk holdning. «Handelskrigen» har i stor grad omhandlet USA og Kina som begge innførte økt importtoll i løpet av året. Til tross for at det ble inngått en avtale om «våpenhvile» mellom Donald Trump og Xi Jinping mot slutten av året kan det ikke utelukkes en fullskala handelskonflikt, hvilket vil gi et negativt bidrag til global handel og aktivitet.

NORSK ØKONOMI

Norsk fastlandsøkonomi opplevde videre oppgang i 2018. BNP-veksten for Fastlands-Norge endte ifølge Norges Bank trolig på 2,4 prosent, en oppgang på fire tideler fra 2017. Året startet noe bedre enn det sluttet, etter at andre halvår blant annet ble preget av redusert jordbruksproduksjon etter en tørr sommer, lavere oljepris og svakere vekstutsikter.

I arbeidsmarkedet bedret situasjonen seg ytterligere gjennom fjoråret. Sysselsettingen økte og arbeidsledigheten ble ytterligere redusert. Inflasjonen steg betydelig, særlig som følge av økte elektrisitetspriser. Foretaksinvesteringene økte også i fjor, og Norges Banks regionale nettverk ga uttrykk for god vekst i produksjonen og positive vekstutsikter. For første gang siden oljeprisfallet i 2014 bidro investeringer innen petroleum positivt, mens boliginvesteringene ble redusert etter en periode med solid vekst. Veksten i boligpriser har utviklet seg moderat gjennom året. Gjeldsveksten i husholdningene ble redusert, men oversteget samlet sett veksten i inntekt. Dermed steg gjeldsbelastningen i husholdningen videre.

Økt aktivitet i norsk økonomi, kapasitetsutnyttelse nær normalt nivå og inflasjon rundt målet var sentrale årsaker til at hovedstyret i Norges Bank besluttet å heve styringsrenten fra 0,50 prosent til 0,75 prosent i september. Dette var den første rentehevingen siden 2011. Hovedstyret har gitt uttrykk for en gradvis renteoppgang fremover, men at man ønsker å gå varsomt frem i rentesettingen etter en lang periode med lave renter.

På den pengepolitiske siden ble også inflasjonsmålet redusert fra 2,5 prosent til 2,0 prosent. Endringen ble gjort på bakgrunn av en forventning om redusert innfasing av oljeinntekter i norsk økonomi sammenlignet med foregående år, og innebærer at Norge nå har samme inflasjonsmål som de fleste andre sammenlignbare land.

For første gang på flere år bidro finanspolitikken i en kontraktiv retning i fjor. Det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet, som måler den underliggende pengebruken av oljeinntektene, økte til om lag 221 milliarder kroner. Endringen innebar en negativ budsjettimpuls inn i økonomien på 0,1 prosent, målt som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge (7,4 prosent samlet sett). I forhold til kapitalen i Statens pensjonsfond utland (oljefondet) utgjorde underskuddet 2,6 prosent i 2018, fire tideler lavere enn handlingsregelen.

STRATEGISK SAMARBEID OG LEVERANDØRSTRATEGI

For en liten aktør som Klæbu Sparebank, er det flere smådriftsulempen i forhold til store banker. Dette er forsøkt kompensert for gjennom samarbeid med mange andre banker i samme situasjon, samtidig som vi tar vare på smådriftsfordeler som korte beslutningsveier, flat organisasjonsstruktur, lite byråkrati, evne til å snu seg raskt og generelt sett bedre kundeopplevelser og høyere kundetilfredshet.

En del slike oppgaver løses sammen med andre banker og finansinstitusjoner gjennom selskap og organisasjoner som Bits, VIPPS, Sparebankforeningen, Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNO) m.fl. For daglige driftsoppgaver er det imidlertid Eika Gruppen AS som har vært bankens viktigste samarbeidspartner de siste årene.

LOQAL 2020-BANKENE OG FORHOLDET TIL EIKA ALLIANSEN

Etter en lengre prosess meldte Klæbu Sparebank til børsen i januar 2018 at banken sammen med 10 andre sparebanker¹ vil tre ut av Eika Gruppen AS. Dette medfører at avtalene, f.eks. hva angår dataleveranser, opphører 31.12.2021.

Hovedbegrunnelsen for oppsigelsen var et ønske om å påvirke Eika Alliansen til å gjøre en strategisk retningsendring. Vi så og ser en utvikling hvor finanskonsernet står i sentrum. En konsekvens av dette er at de lokale sparebankene gradvis utvikles til salgskontorer for de produkter finanskonsernet leverer. Dette påvirker valg av IT-strategi med massiv satsning på mobilapper som tilbyr finanskonsernets produkter og et forhøyet kostnadsnivå til utvikling og drift av disse og andre IT-løsninger. Dette fokuset på finanskonsernet, det eskalerende kostnadsnivået og det faktum at kostnadene relativt sett belastes de mindre bankene i større grad enn de store kan ikke fortsette. Det er et behov for å endre styringsmodell og å skille banksamarbeidet fra finanskonsernet. Alle viktige beslutninger i alliansen kan i dag i realiteten fattes av de 15 største bankene. Loqal 2020 er av den oppfatning at en allianse må bestå av banker som har interesselikheter og som har tilnærmet lik mulighet til å påvirke innholdet i og omfanget av samarbeidet.

Loqal 2020 har skissert tre målbilder. Det er ønskelig med en endring av IT-strategi med større fokus på bankenes kjernedrift, en betydelig reduksjon av kostnadsnivået i handlingsplan og grunnpakke og en endring av styringsmodell hvor banksamarbeidet skilles ut fra finanskonsernet og styres av en egen organisasjon hvor avgjørelsesmyndigheten ikke domineres av noen få banker. Dette vil kunne bidra til at tilliten mellom bankene i Alliansen og mellom bankene og administrasjonen kan bedres.

De 10 bankene som i dag utgjør Loqal 2020 er Klæbu Sparebank, Aasen Sparebank, Askim & Spydeberg Sparebank, Drangedal Sparebank, Selbu Sparebank, Sparebanken DIN, Sparebank 68° Nord², Stadsbygd Sparebank, Tolga – Os Sparebank og Ørland Sparebank.

Dette samarbeidet har det siste året arbeidet med hovedmålet om å få til en strategisk retningsendring i Eika Alliansen, i tillegg til å arbeide med konkrete alternative leverandører dersom hovedmålet ikke lar seg nå. Det foreligger i dag alternativer så vel hva angår finansielle produkter, dataløsninger og andre leveranser som i dag ikke tilbys gjennom Eika-samarbeidet. Flere banker viser interesse for Loqal 2020 sine alternativer.

Ny styringsmodell i Eika Alliansen skal besluttes på generalforsamlingen i Eika Gruppen AS våren 2019. Beslutningen fattes med simpelt flertall. Etter utkjøpet av OBOS-aksjene kan en gruppe med større banker i Eika Gruppen AS bestemme hvilken styringsmodell som velges.

Loqal 2020-bankene representerer 11,4 % av eierskapet i Eika Gruppen AS. Leveranseavtaler med dataleverandøren SDC utløper 31.12.2021. Oppsigelsene gjelder ikke bankenes direkte eierskap i og bruk av Eika Boligkreditt AS.

¹ Samarbeidsprosjektet bestående av disse 11 bankene kalles Loqal 2020.

² Harstad Sparebank og Lofoten Sparebank har i løpet av året fusjonert og heter nå Sparebank 68° Nord

EIKA GRUPPEN AS

Eika Gruppen AS eies av 68 selvstendige og lokalt forankrede norske banker og OBOS (Oslo Bolig- og Sparelag). Aksjonærene er også hoveddistributør av finanskonsernets produkter og tjenester og utgjør en samlet kundemasse på over én million kunder. I februar 2019 er det inngått en avtale med OBOS om at 15 av bankene i Eika Gruppen AS kjøper OBOS sine aksjer. Andre banker kan kjøpe deler av dette på forkjøpsrett.

Det er en økende tendens til strukturelle endringer hos eierbankene (flere fusjoner mellom bankene) og som en konsekvens av det blir det færre og større «Eika-banker» fremover og færre banker i antall å dele kostnadene på.

DATTERSELSKAPER I EIKA GRUPPEN AS

Eika Gruppens datterselskaper leverer finansielle produkter til bankene og deres kunder:

- Eika Forsikring AS - leverer skadeforsikring
- Eika Kredittbank AS - leverer løsninger innenfor debet- og kredittkort, leasing og salgspantlån (leverer også forbrukslån, noe vi har meddelt at vi ikke ønsker å distribuere)
- Eika Kapitalforvaltning AS - leverer fondsprodukter samt forvaltning av bankers likviditetsportefølje
- Aktiv Eiendomsmegling AS - driver eiendomsmeglerkjede

Banksjef Bjørn Riise er styreleder i Trondheim Aktiv Eiendomsmegling AS fra desember 2016, og selskapet eies p.t. sammen med 9 andre Eika-banker i Trøndelag. Dette selskapet er franchisetaker i Aktiv Eiendomsmegling AS.

STORDRIFTSFORDELER INNENFOR EIKA GRUPPEN AS

Gjennom Eika-alliansen får banken levert fellestjenester innen primært IT, betalingsformidling og kompetanseutvikling. Eika Gruppen AS er største aksjonær i Skandinavisk Data Center A/S (SDC) som leverer hoveddelen av bankens IT-systemer og Eika Gruppen AS utøver et tett samarbeid med SDC innen drift og utvikling. Bankene er i tillegg selv eiere i SDC, og hoveddelen av bankens IT tjenester levers direkte fra SDC.

Eika Gruppen AS leverer også nye digitale løsninger på nett og mobil og integrerte løsninger som effektiviserer kunde og saksbehandlersystemene i bankene. De driver også et servicesenter for alle bankene og produkselskapene på Gjøvik.

Klæbu Sparebank benytter p.t. ulike selskaper og kompetansemiljøer innenfor Eika Gruppen AS til å levere ulike driftstjenester:

- Eika Økonomiservice for å utarbeide perioderegnskap og rapporter til myndighetene
- Eika ViS for rammeverk rundt risikostyring og compliance
- Eika Depotservice for depottjenester

Etter en anbudskonkurranse sammen med de andre bankene i «Loqal2020» ble forvaltningen av bankens likviditetsportefølje satt bort til en annen leverandør enn Eika Kapitalforvaltning AS fra sommeren av. Banken oppnådde nesten en halvering av forvaltningskostnadene basert på dette.

SKANDINAVISK DATACENTRAL A/S

SDC er bankens hovedleverandør av både datadrift og datasystemer for bankdrift. Selskapet eies og brukes av rundt 120 nordiske banker i Norge, Danmark, Sverige og Færøyene. Både Eika Gruppen AS og den enkelte bank i gruppen er direkte eiere i selskapet – inklusive Klæbu Sparebank. Systemer som mobilappen, nettbank og bankens reskontrosystem leveres herfra.

SDC leverer og drifter bankløsninger for mer enn 120 banker med mer enn 700 avdelinger og over 9.000 ansatte. Disse bankene har igjen over 3,5 millioner kunder med mer enn 9,5 millioner konti til sammen.

Klæbu Sparebank sammen med de øvrige 10 bankene i Loqal 2020 er av den oppfatning at fremtidig systemutvikling generelt sett bør skje sammen med andre banker og bankkonstellasjoner – herunder SDC – og langt mindre innad i Eika Gruppen AS og bare for dens eierbanker.

EIKA BOLIGKREDITT AS

Eika Boligkreditt AS (EBK) er et boligkreditselskap eid av de fleste av de bankene som eier Eika Gruppen AS samt OBOS. Eierskapet i EBK skal reflektere den andelen den enkelte eier har tilført den samlede utlånsporteføljen i EBK ved utgangen av foregående år. Forretningsmodellen er imidlertid svært annerledes enn den man har i Eika Gruppen AS. I EBK er bankenes primære inntektskilde provisjon fra selskapet i forhold til tilført forretning, mens utbyttekravet er satt meget lavt. I tillegg tas alt overskudd ut av selskapet hvert år, og eierskapet rebalanseres. Organiseringen og samarbeidet oppleves som godt tilpasset hensikten og fremtiden.

Avtalene med EBK er ikke sagt opp gjennom initiativet Loqal 2020 – oppsigelsen gjelder kun Eika Gruppen AS med datterselskaper. Man skal ikke se bort fra at det kan skje endringer i bruken av EBK i tiden fremover basert på oppsigelsen i Eika Gruppen AS, men i så fall finnes det flere andre alternativer. Banker må i utgangspunktet sikre seg tilgang på denne type finansiering. Og for banker av vår størrelse må det skje gjennom samarbeid med andre banker.

Vi har ved utløpet av 2018 en eierandel på 1,06 prosent (0,92 prosent) i EBK. Bokført verdi på eierposten i EBK er 46 millioner kroner (42 millioner kroner). EBK er med dette bankens absolutt største finansielle investering. Det må sees i sammenheng med at utlån og likviditet er en del av kjernedriften i banken, slik at dette er balanseposter som banken alternativt måtte ha holdt egenkapital for selv. (da måtte banken også ha skaffet innskudd og lagt ut obligasjonslån for å finansiere dette).

Bidraget fra EBK er normalt langt mer enn egenkapitalavkastningen, da provisjon også er et bidrag fra selskapet til bankens inntjening. Banken mottok 4,68 millioner kroner (3,84 millioner kroner) i provisjon fra EBK i 2018. Oppgangen skyldes noe bedre utlånsmarginer i personmarkedet.

Som en del av vurderingen av hvor mye lån som skal finansieres i boligkreditt gjøres det årlig beregninger på sikkerhetens verdi i forhold til lånets størrelse (Loan To Value, forkortet LTV). Denne faktoren beregnes for hvert enkelt lån, og det lages så en porteføljebetraktning. Ved utgangen av 2018 var LTV på den porteføljen banken har overført til EBK på 44 prosent (45 prosent).

Resultat og disponering av overskudd

Resultat etter skatt ble 23,67 millioner kroner (20,35 millioner kroner) -en økning på 3,32 millioner (4,48 millioner) kroner eller 16,3 prosent (28,2) prosent fra året før. Økt rentenetto i kroner er den største årsaken til forbedret resultat. Det er betydelige endringer i noen av de underliggende resultatpostene fra året før, noe vi vil gi en kort orientering om nedenfor. Generelt sett er overskuddsøkningen i hovedsak et resultat av betydelig økt forretningsvolum gjennom året og en viss økning i de samlede marginer.

UTFYLLENDE OPPLYSNINGER OM ENDRINGER I INNTEKTER 2017-2018

Selv om Klæbu er en egen kommune, er den i praksis en del av arbeids- og boligmarkedet i Trondheim. Videre har vi langt flere PM-kunder i Trondheim enn i Klæbu og det aller meste av våre bedriftskunder er i dagens Trondheim. Dette igjen betyr i praksis at vi opplever meget sterk konkurranse fra andre banker og finansinstitusjoner i alle segmenter og alle områder av vårt marked. I praksis er banken en ren bybank konkurransemessig (for kunder, ansatte, produkter, vilkår m.v.).

I motsetning til siste del av 2016 og 2017 under ett, så vi fallende marginer gjennom det meste av 2018. Dette mer enn motvirkes av betydelig økning i utlånene gjennom året. På slutten av 2018 endret Norges bank styringsrenten og konkurransebildet endret seg noe i tillegg. Det gjør at banken går ut av 2018 med en rentemargin godt over snittet av 2018. Bankens inntjening er sterkt påvirket av utviklingen i rentemargin. Bankens forretningskapital passerte 4,4 milliarder kroner i løpet av 2018. På et slikt volum utgjør en tenkt marginøkning på 10 basispunkter (0,10 prosent) 4,4 millioner kroner i økt overskudd på årsbasis.

Sum inntekter er 85,4 millioner kroner (83,6 millioner kroner) og er økt med 1,8 millioner kroner (økt med 14,7 millioner kroner) siden i fjor, de største endringene skyldes:

- Netto rente- og provisjonsinntekter økte med 4,0 millioner kroner (11,6 millioner kroner) fra 60,7 millioner kroner til 64,8 millioner kroner. Primært som et resultat av langt større utlånsvolum gjennom året
- Sum netto verdiendring på verdipapirer ble 1,5 millioner kroner (2,2 millioner kroner) noe som er 0,7 millioner kroner lavere enn året før.

UTFYLLENDE OPPLYSNINGER OM ENDRINGER I KOSTNADER 2017 – 2018

Sum driftskostnader ble 51,2 millioner kroner (52,1 millioner kroner). Reduksjon i driftskostnader på 0,9 millioner kroner skyldes i hovedsak følgende:

- Reduserte lønnskostnader med 0,3 millioner kroner (bemanningen ble redusert med 2 årsverk andre halvår 2017)
- Kostnader til Eika Gruppen AS er redusert med 0,7 millioner kroner (økt med 0,5 millioner kroner)

Banken har de siste årene hatt en kostnadsprosent godt over styrets langsiktige mål. Analyser viser at det primært har skyldtes en svak inntektsutvikling/ pressede marginer. Vi har likevel arbeidet hardt med kostnadskontroll de siste årene. Med økt volum, moderat kostnadsvekst og økt inntjening er kostnadsprosenten betydelig forbedret gjennom året. Kostnader/inntekter forbedret seg vesentlig fra 2016 til 2017, ned 6,9 prosent poeng til 66,3 prosent (73,2 prosent). For 2018 ble dette forholdstallet 60 prosent inklusive verdipapirer.

Styret har som målsetning at denne faktoren skal ytterligere ned i årene som kommer, første delmål er å komme under 60 prosent. I et lengre perspektiv tror vi denne faktoren må ned mot 50 prosent og antakeligvis lavere.

TAP PÅ UTLÅN

Årets tap på utlån, som er 4,8 millioner kroner, er på samme nivå som fjoråret. Det er imidlertid ikke forventninger om at tap de kommende årene skal ligge på dette nivået. I hovedsak utgjøres årets tap på utlån av følgende:

- Individuelle nedskrivninger på utlån med 5,0 millioner kroner
- Reduserte nedskrivninger på grupper av utlån med 0,2 millioner kroner

Tap på utlån er i hovedsak relatert til 2 ulike næringslivsengasjement. For øvrige opplysninger på tap på utlån henvises det til note 2.

DISPONERING AV OVERSKUDD

Styret vurderer det slik at de lovmessige forutsetninger for videre drift er til stede, og regnskapet er avlagt under forutsetning av dette. Av årets overskudd etter skatt på 23,7 millioner kroner (20,4 millioner kroner), foreslås 2,0 millioner kroner (1 millioner kroner) avsatt til gavefondet; 4,0 millioner kroner (3,1 millioner kroner) utbetales som utbytte; 1,0 millioner kroner (0,5 millioner kroner) avsettes til utjevningsfond og 16,7 millioner kroner (15,7 millioner kroner) tillegges sparebankens fond.

Det foreslås at eierne av egenkapitalbevis får det meste av sin del utbetalt, for å underbygge at egenkapitalbevisene i banken er å anse som utbyttepapir. En utdelingsgrad på 80 prosent er i det øvre sjiktet i forhold til andre banker som har utstedt egenkapitalbevis.

INNTEKTER AV AKSJER, ANDELER OG VERDIPAPIRER

En del av bankens overskuddslikviditet har vært plassert i rentebærende papirer. Verdisting i slike fond føres som inntekt på denne resultatlinjen. For 2018 utgjorde det 1,5 millioner kroner.

I tillegg kommer utbytte som banken mottar for sine investeringer i aksjer (f. eks EBK og Eika Gruppen AS). Utbytte fra aksjer for 2018 ble 2,6 (2,9 millioner kroner) hvorav Eika Gruppen AS med 1,9 (1,6) millioner kroner og EBK med 0,4 (0,9) millioner kroner er de største postene.

På grunn av regler om avkortning i forhold til egenkapital, har banken ikke lenger et ønske eller policy om å eie verdipapirer i andre finansinstitusjoner. Derfor er finansielle produkter som egenkapitalbevis, fondsobligasjoner og ansvarlige lån i andre banker solgt ut de senere år. Unntakene er primært eierskapene i Eika Gruppen AS og EBK. Eierskapet i EBK må sees i sammenheng med at dette er å anse som kjernedrift, mens eierskapet i store deler av Eika Gruppen AS må sees som et resultat av gruppens ønske om å eie egne selskaper innenfor primært forsikring og kredittbank i stedet for å kjøpe slike produkter fra andre. Og at det er vesentlig og bedre betalt å være eier i enn å være distributør for Eika Gruppen AS.

Soliditet

Det er i all hovedsak årsoppgjørdisposisjoner (endringer i gavefond, utjevningsfond og sparebankens fond) som får bankens egenkapital til å øke fra 335,5 millioner kroner til 353,6 millioner kroner.

Regelverket knyttet til kapitaldekning medfører at bankens rene kjernekapital øker vesentlig mindre enn økningen i bankens egenkapital. Fradraget for ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner går opp med 9,4 millioner kroner (ned med 1,3 millioner) kroner fra 18,0 millioner kroner til 27,6 millioner kroner. Sum ren kjernekapital ved utgangen av 2018 er 326 millioner kroner (317 millioner kroner).

Bankens kjernekapital er ved utgangen av 2018 366 millioner kroner (344 millioner kroner). Økningen skyldes opptak av fondsobligasjon. Bankens ansvarlige kapital er 416 millioner kroner (362,7 millioner kroner). Det skyldes dels økningene i kjernekapital og dels opptak av ansvarlig lån på 30 millioner kroner.

Mislighold, tapsavsetninger og tapsvurderinger

Banken har i mange år arbeidet med kredittkvalitet, og dette har resultert i lavt mislighold. Tap på utlån de siste to årene har vært på omtrent 0,15-0,20 prosent av utlånsvolum, men sett i snitt over de siste 5-6 årene har banken hatt lavere tap på utlån.

I 2017 så vi en økning av tapsavsetningene til et høyere nivå som vedvarte i 2018, men fortsatt innenfor det som regnes som normal drift. Styret forventer at tapsavsetningene i årene fremover vil ligge lavere enn avsetningene for 2018.

Individuelle tapsavsetninger på utlån er 4,4 millioner kroner (7,0 millioner kroner), og skyldes i hovedsak nedskrivninger på to ulike næringsengasjement. Det er inntektsført 4,0 millioner på tidligere individuelle nedskrivninger, mens det er nye individuelle nedskrivninger på 1,3 millioner kroner. Samlet tapskostnad på individuelle nedskrivninger er 4,5 millioner kroner (7,0 millioner kroner). Gruppeavsetninger er redusert med 0,2 millioner kroner (opp med 0,6 millioner kroner) og er på 6,8 millioner kroner (7,0 millioner kroner).

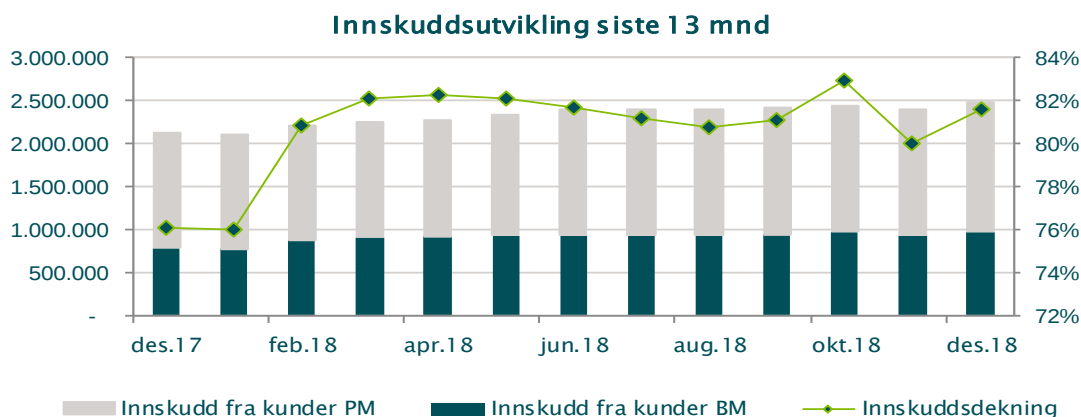
Også i 2018 har mislighold over 90 dager vært lavt gjennom året. Misligholdte lån fratrasket individuelle nedskrivninger var pr 31.12.2018 på 4,8 (18,8 millioner kroner). Styret antar at misligholdet fremover vil øke noe fra de meget lave nivåene de siste årene, men forventer ikke mislighold på et betydelig nivå. Det er en klar tendens til at kunder velger å overholde forpliktelsene til banken i forhold til andre forpliktelser, og i noen grad selv går til oppbud før de misligholder sine forpliktelser til banken.

Balanse

Forvaltningskapitalen er per 31.12.2018 på 3.647 millioner kroner (3.270 millioner kroner), dette er en økning på 377 millioner kroner og 12 prosent (340 millioner kroner og 12 prosent.)

INNSKUDD

Innskudd fra kunder endte i 2018 på 2.475 millioner kroner (2.122 millioner kroner), en økning på 354 millioner kroner. Økningen over året ble på 14 prosent (1,5 prosent.)

UTLÅN – PRIVATMARKEDET

Banken har opplevd god etterspørsel etter utlån til privatmarkedet i hele 2018, og hadde en vekst på 257 millioner kroner. Brutto utlån til privatmarkedet i egen balanse er 2.211 millioner kroner (1.953 millioner kroner), som er en økning på 257 millioner kroner fra i fjor (311 millioner kroner).

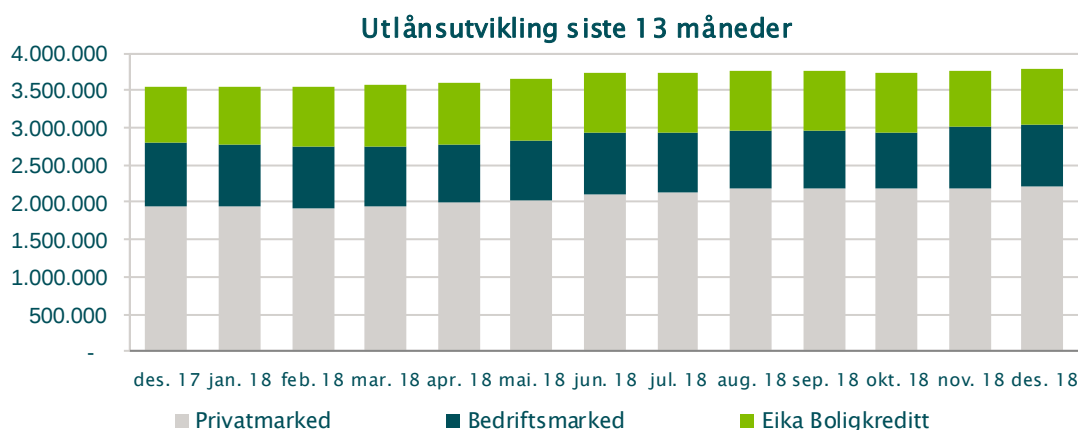
Samtidig reduseres bankens brutto utlån til personmarkedet finansiert i EBK med 14 millioner kroner (økt med 69 millioner kroner) fra 773 millioner kroner til 759 millioner kroner.

Økning i brutto utlån inklusiv EBK er 243 millioner kroner / 9 prosent (379 millioner kroner / 16 prosent) siste år.

UTLÅN – BEDRIFTSMARKEDET

Banken hadde betydelig vekst i bedriftsmarkedet i 2015, og har bevisst vært mer restriktiv i de påfølgende årene. Mengden og volumet av forespørsel (med i utgangspunktet mange gode prosjekter) har vært mange ganger det banken har kapasitet til både i forhold til ansvarlig vekst og kapasitet på innskudd og egenkapital. Banken har i 2018 lagt vekt på å betjene eksisterende kunder, på å utvikle en mer diversifisert portefølje, på å redusere konsentrasjonsrisiko og på rene kredittmessige forhold i valg av saker og prosjekter.

Brutto utlån til bedriftsmarkedet er på 823 millioner kroner (835 millioner kroner), redusert med 12 millioner kroner (økt med 57 millioner kroner). I forhold til utviklingen i 2015, har banken bevisst holdt igjen veksten på lån til bedriftsmarkedet i forhold til etterspørselen. Stor vekst på bedriftsmarkedet over mange år blir ikke sett på som et kvalitetstegn i en bankbalanse. I ett enkelt år kan vi dog tillate oss det. Basert på relativt nye regler for pilar 2-tillegg, er det et mål for banken å holde den årlige utlånsveksten på bedriftsmarkedet under 6 prosent i tiden fremover (vekst utover dette gir økte kapitalkrav til banker fra Finanstilsynet).

GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

Bankens obligasjonsgjeld er per 31.12.2018 på 700 millioner kroner (735 millioner kroner).

Banken utstedte i oktober 2018 en evigvarende fondsobligasjon på 40 millioner kroner. Dette var dels en langsiktig økning og dels en forberedelse til innfrielse av en fondsobligasjon på 20 millioner kroner i desember 2018.

Banken utstedte i mars et ansvarlig lån på 30 millioner kroner, dette kommer i tillegg til et ansvarlig lån på 20 millioner kroner som banken utstedte i 2015.

EGENKAPITALBEVIS

Banken har utstedt egenkapitalbevis i to emisjoner. Bankens eierandelskapital er 70 millioner kroner fordelt på 700.000 egenkapitalbevis. Banken planlegger en ny emisjon i 2. kvartal 2019.

Egenkapitalemisjonen var et viktig instrument i ønske om videre utvikling av banken og ytterligere utlånsvekst i Trondheimsregionen. Banken har som et langsiktig mål å levere et konkurransedyktig utbytte basert på at bankens egenkapitalbevis er å anse som et utbyttepapir.

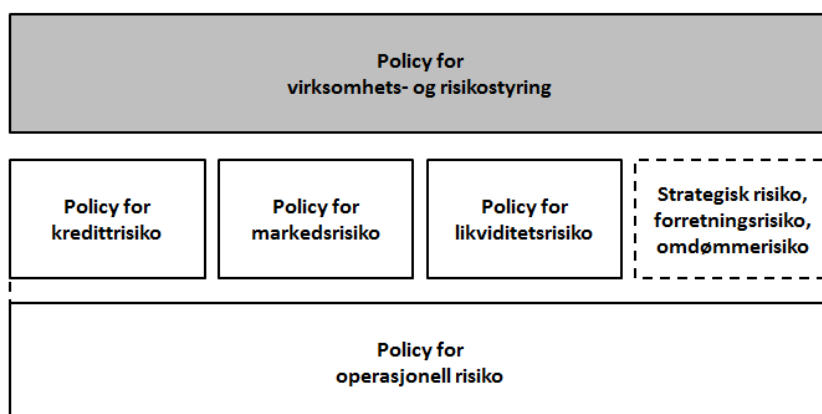
Det er foreslått et utbytte på 5,72 kr pr egenkapitalbevis for 2018 (4,38 kr pr egenkapitalbevis), og det avsettes 1,0 millioner kroner til utjevningsfond (0,5 millioner kroner). Samlet avkastning til egenkapitalbeviserne blir 5,0 millioner kroner / 6,8 prosent pro anno (3,6 millioner kroner/ 5,1 prosent pro anno i snitt).

Virksomhetsstyring, intern kontroll og risikostyring

Banken jobber kontinuerlig med å forbedre styring og kontroll, og har gradvis implementert en vesentlig forbedret rapportering av styring og kontroll de siste årene. Omfanget av nye lover, forskrifter og rapporter har vært sterkt økende de siste årene, og å gi styret bedre styringsverktøy har vært viktig. Det siste året har det blant annet vært arbeidet mye med tilpasninger innenfor antihvitvask (AHV), det nye personvernregelverket (GDPR) og vurderinger knyttet til SREP³.

³ Supervisory Review Evaluation Process

Banken skal kjennetegnes ved kvalitet på sine produkter og tjenester. Dette skal oppnås gjennom gode, effektive og hensiktsmessige systemer og rutiner for internkontroll med god kvalitetssikring. Banken har egne policydokumenter for de viktigste risikoområder, illustrert i figuren nedenfor. Dette gjelder bankens kreditt, marked- og likviditetsrisiko. Operasjonell risiko er beskrevet i et eget policydokument, som også må ses i sammenheng med de øvrige risikotypene. Banken har ikke etablert egne policydokumenter for risiko knyttet til strategiske beslutninger, forretningsmessige forhold og bankens omdømme. Denne risikoen er likevel hensyntatt ved vurdering av bankens kapitalbehov i ICAAP⁴.

Gjennom ICAAP vurderer styret hvor mye egenkapital banken må ha for å håndtere de ulike risikoene gjennom en lengre nedgangskonjunktur. Hensikten med denne prosessen er å gå gjennom de ulike risiko- og aktivitetsnivåer i banken, og tilordne nødvendig risikokapital ut over det generelle kapitaldekningskravet.

Nedenfor redegjøres for noen av de viktigste risikoområdene i banken:

KREDITTRISIKO

Kredittrisiko er historisk sett den største risiko i bankdrift og utgjøres primært av 2 forhold: Manglende betjeningsevne hos låntager, og underliggende pant som ved realisasjon ikke har tilstrekkelig verdi til å dekke bankens tilgodehavende. Begge forhold må foreligge samtidig dersom det skal påføre banken tap. Kredittrisikoen i banken er primært knyttet til utlåns- og garantiportefølje og delvis til verdipapirbeholdningen.

Bankens aktivitet på kredittområdet styres av en kredittpolicy, som gir rammer for eksponering i ulike segmenter, kompetansekrav, geografisk markedsområde, organisering mv. Styret har delegert en utlånsfullmakt til banksjef, som igjen har delegert dette videre ned i organisasjonen basert på kompetanse og risiko innenfor ulike segmenter og produkter.

Banken bruker et risikoklassifiseringssystem som beregner forventet sannsynlighet for mislighold. Det er verdt å merke seg at modellen ikke sier noe om risiko for tap ved mislighold, da den ikke hensyntar sikkerheter. Per 31.12.18 er andelen av utlånsporteføljen i høy risikoklasse på 7 prosent og andelen i næringsporteføljen i høy risikoklasse er 19 prosent. Bankens har hatt en positiv utvikling her over år.

I 2018 har styret spesielt vært opptatt av porteføljen innenfor næringseiendom og store engasjement. Videre har det som i tidligere år vært jobbet aktivt mot de lånekunder som etter vår oppfatning

⁴ Internal Capital Adequacy Assessment Process

medfører vesentlig risiko, og for flere av disse har vi i 2018 gjennomført tiltak som reduserer bankens konsentrasjonsrisiko.

Misligholdet og tapsutsatte engasjement har vært lavt gjennom hele året. Banken har hatt årlige tap på ca 5 millioner kroner de to siste årene som er noe høyere enn vårt tapsnivå tidligere år. Samtidig er det under hva man kan forvente av tap over tid i en bankportefølje. Lavere konsentrasjonsrisiko i BM-porteføljen vil samtidig indirekte redusere kredittrisikoen.

Bankens kredittrisiko anses som lav.

MARKEDSRISIKO

Banken har pr definisjon ikke en handelsportefølje, og følgelig ikke en vesentlig markedsrisiko som definert i pilar 1. Bankens eksponering i anleggsaksjer og obligasjonsportefølje representerer likevel en markedsrisiko for større vedvarende fall i det finansielle markedet.

Banken markedsrisiko vurderes som lav.

OPERASJONELL RISIKO

Bankens operasjonelle risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser, samt juridisk risiko. Denne type risiko og tapskilder ligger i den løpende driften av banken. Banken har utarbeidet policyer, rutinebeskrivelser, fullmaktstrukturer, mv, og dette, sammen med veldefinerte og klare ansvarsforhold, er tiltak som reduserer den operasjonelle risikoen. Det er videre tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger, samt utarbeidet relevante beredskapsplaner for å håndtere krisesituasjoner.

Årlig gjøres det risikoanalyse innenfor de vesentlige områdene i banken for å avdekke bankens viktigste risikoområder.

I 2018 er det ikke registrert vesentlige saker som har medført kostnader for banken.

Bankens operasjonelle risiko vurderes som lav.

Banken har p.t. ikke noen rettslige tvister eller klagesaker gående som forventes å kunne gi vesentlige tap eller juridiske kostnader.

LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke klarer å innfri sine forpliktelser ved forfall uten at det oppstår store kostnader i form av dyr refinansiering eller behov for realisering av eiendeler. Bankens eksponering for likviditetsrisiko er hovedsakelig knyttet til finansiering i kapitalmarkedet og tap av innskudd.

Bankens utlånsportefølje har stort sett lang restløpetid, mens det meste av innskuddene enten ikke har eller har kort oppsigelsestid. Dette innebærer i seg selv en likviditetsrisiko. Innskuddene er fordelt på mange innskytere, banken er solid og driften går bra. Styret anser det derfor som lite sannsynlig at store mengder kundeinnskudd skal forsvinne raskt ut, og ser kundeinnskudd som langsiktig finansiering.

LCR indikerer at banken har god likviditet og tilstrekkelig nivå på LCR, noe som i utgangspunktet er positivt og drar ned samlet risiko, men som samtidig påvirker inntjeningen negativt. Per 31.12.18 er LCR 248 prosent (370 prosent). Minstekravet til LCR er 100 prosent per 31.12.18.

Det er styrets oppfatning at bankens likviditetsrisiko er lav.

KONSENTRASJONSRISIKO

Konsentrasjonsrisiko i utlånsporteføljen kan arte seg på flere vis. For vår del er vi eksponert for geografisk, bransjemessig og størrelsesmessig konsentrasjonsrisiko. I stor grad et resultat av hvor banken og dens kunder er lokalisert-

Dersom enkelte låntagere utgjør en betydelig andel av den samlede utlånsporteføljen vil dette medføre en type konsentrasjonsrisiko. Banken er eksponert mot 5 store konsoliderte engasjementer⁵ (mer enn 10 prosent av ansvarlig kapital). Disse store næringskundene står for 9 prosent av bankens totale utlån. (Hver av disse engasjementene består av ulike utlån til ulike typer virksomheter som i sum har en konsentrasjon på eiersiden. Det kan for eksempel være en entreprenør som både har boliger under oppføring, eier egne næringsbygg, har et eget entreprenørfirma og har hus og hytte finansiert i banken).

På samme tidspunkt i fjor var banken eksponert for 6 store engasjement på til sammen 11 prosent av bankens utlån. Banken har fortsatt høyt fokus på å redusere konsentrasjonsrisikoen mot store næringskunder ytterligere.

En annen form for konsentrasjonsrisiko er høy eksponering mot enkelte sektorer. Innenfor bedriftsmarkedet er utlån til Næringsseiendom den største bransjen. Utlån til «Finans, eiendom og tjenester» er 18 prosent av bankens utlån som er en reduksjon på 4 prosentpoeng fra 31.12.17. Banken arbeider over tid med å redusere konsentrasjonsrisikoen mot næringsseiendom ytterligere.

Banken er ikke eksponert mot bedrifter som er avhengige av olje- og gass-sektoren i vesentlig grad. Banken har heller ikke noen hjørnestensbedrift i vårt marked som en stor del av kundene er avhengige av.

Banken har en geografisk konsentrasjonsrisiko gjennom at det aller meste av utlån er relatert til virksomheter i Trondheim med randkommuner. Det er styrets oppfatning at det medfører høyere risiko å orientere seg mot andre geografiske områder som vi ikke kjenner enn å holde oss til det vi oppfatter som lokalmarkedet vårt.

Gjennom ICAAP blir det satt av ekstra egenkapital for konsentrasjonsrisiko.

OMDØMMERISIKO

Omdømmerisiko er risiko for tap som følge av forringet omdømme.

Bankvirksomhet er avhengig av tillit, både i markedet og i forhold til regulatoriske myndigheter. Hendelser som er negative for bankens omdømme kan skade likviditet og forretningsmuligheter.

⁵ Store engasjement er definert som konsoliderte engasjement som er større enn 10 prosent av ansvarlig kapital.

RESULTATET AV BANKENS ICAAP

Etter styrets vurdering er ICAAP en meget viktig prosess i banken. I 2018 har styret vurdert det slik at konsentrasjonsrisiko, kredittvekst og markedsrisiko er de områdene som det bør allokeres mest tilleggs kapital til.

Banken fikk i 4. kvartal 2018 vedtak om pilar 2-krav fra Finanstilsynet. Banken skal på konsolidert nivå ha et pilar 2-krav utover minstekrav og bufferkrav som utgjør 2,9 prosent av beregningsgrunnlaget for pilar 1, minimum 64,5 millioner kroner.

Bankens langsiktige egendefinerte minimumsnivå for ren kjernekapitaldekning er 16,0 prosent. For å sikre fremtidig vekst og oppnåelse av langsiktig kapitalmål, vil banken utstede inntil 45 millioner kroner⁶ i nye egenkapitalbevis i 2018.

Det er styrets syn at banken er tilstrekkelig kapitalisert.

STYRETS ARBEID

Styret har avholdt 12 styremøter i 2018. Møtene skjer etter fast årsplan.

I 2018 har styret som i tidligere år vektlagt arbeidet med bedre internkontroll og risikostyring. Som for tidligere år får kredittområdet spesielt stor oppmerksomhet. Herunder arbeidet med å redusere konsentrasjonsrisiko i bedriftsporteføljen. I tillegg har det vært fokus på likviditet og operasjonell risiko. Styret er av den oppfatning at banken er tilstrekkelig kapitalisert i forhold til både gjeldende og varslede krav til bankenes egenkapital. Styret har også viet prosessene rundt Eika Gruppen AS og Loqal 2020 betydelig oppmerksomhet.

Styret mottar regelmessig statusrapporter og analyser for de ulike risikoer. I tillegg utarbeider risk manager kvartalsvise risikorapporter som han gjennomgår i styremøtene.

Det ble i desember avholdt fellesmøte mellom revisor og styret. Styret vil karakterisere samarbeidet med revisor som åpent og godt. Revisor mottar de samme sakspapirer som styret.

Styret fungerer også som risiko- og revisjonsutvalg i banken.

Gjennom ordinære valg trådte 2 personer ut av bankens styre i mars 2018 (Trine Foosnæs og Egil Grendstad) mens Gøril Forbord og Per Hangerhagen kom inn som nye styremedlemmer. Styret retter en spesiell takk til de avtroppende styremedlemmer.

Organisasjon, arbeidsmiljø og likestilling

Det er i løpet av 2018 utført 23,7 årsverk i banken.

I slutten av året ble bemanningen redusert med 1 årsverk gjennom naturlig avgang. Ved utgangen av 2018 var det 23,7 årsverk i aktivitet. Kombinasjonen av redusert bemanning og utlånsvekst gir en god produktivitetsvekst gjennom året.

⁶ Forstanderskapet har vedtatt egenkapitalemissjon på inntil 45 millioner kroner 07. mars 2019.

Banken har en bedriftshelsetjeneste for alle ansatte. Som en del av denne foretas det en årlig HMS-gjennomgang sammen med verneombud og banksjef. Bedriftshelsetjenesten leverer også en egen årsrapport. Med noen års mellomrom foretas det også en ergonomisk gjennomgang.

Medarbeidertilfredshet måles av eksterne rådgivere etter samme lest som for mange andre finansinstitusjoner. Sammenlignet med andre banker og med analyser av egne tall fra tidligere år, var det ingen vesentlige endringer fra 2017 til 2018. Sykefraværet har samlet sett vært på 3,4 prosent (2,3 prosent). Sykefraværet har etter styrets vurdering ikke noen bakgrunn i arbeidsmiljøet eller andre forhold i banken. Det har ikke forekommet ulykker med personskade i banken i løpet av 2018.

LEDELSE OG ORGANISERING AV BANKEN

Det ble i 2016 gjennomført en del endringer for å få til en mer endringsorientert organisasjon, mens det i 2017 og 2018 ikke har vært gjennomført store endringer. Generelt sett legger banken mer vekt på evolusjon enn revolusjon i utviklingsarbeid.

Bård Einar Brenne er kredittsjef og banksjefs stedfortreder. Mariann K. Bjørgen har ansvar for forretningsstøtte, som innbefatter økonomi, IT, HR, marked og dagligbank. Torleif Lia er business controller, og rapporterer til banksjef som dette. Han er også risk manager og complianceansvarlig, og rapporterer direkte til styret. Vibeke T. Bøgseth har ansvar for personmarkedet, og Turi G. Johnsen for SMB (små og mellomstore bedrifter). Elisabeth Gisvold har ansvaret for bankens finansiering og likviditet, samt storkunder BM.

Det er ikke gjennomført spesielle likestillingstiltak i banken de senere år, og det vurderes også etter årets gjennomgang av forholdet ikke som nødvendig. Ansettelse og tildeling av ansvar er basert på egnethet, men vi tilstreber en god fordeling mellom kjønnene der hvor det ellers står likt mellom kandidater. Styret har ikke avdekket forhold i bankens drift som kan vurderes som kjønnsdiskriminerende.

Klima og miljø

Bankens virksomhet forurensar ikke det ytre miljø. Som for tidligere år, har vi også beregnet det samlede CO₂-utslipp fra vår virksomhet. Klæbu Sparebank hadde i 2018 et klimagassutslipp på 29,8 tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e). Dette er en reduksjon på 8,1 tCO₂e, tilsvarende 21,3 prosent sammenlignet med 2017. Energiforbruk per areal er redusert med 20,1 prosent og totalt energiforbruk er redusert med tilsvarende. Det er også en reduksjon i utslipp per årsverk og utslipp per millioner kroner omsetning. Bankens utslipp er beregnet av Cemasys.com AS.

Utsikter fremover

Det er betydelig usikkerhet i verdensøkonomien knyttet til presidentrollen i USA, Kinas nye rolle i verdensøkonomien, et utvidet gap mellom «eliten» og øvrige i mange land osv. Samtidig er oljeprisen på et – for Norge – levelig nivå, og på tross av mye usikkerhet har finansmarkedene og person- og bedriftsmarkedet klart seg godt siste år. For 2019 har banken lagt til grunn at det makroøkonomisk blir et år «på det jevne», uten de store opp eller nedturer.

Banken har kjørt en stram kostnadsstyring og i tillegg tatt ut store produktivitetsgevinster de siste årene. I løpet av 2017 ble bemanningen redusert med 2 årsverk og i slutten av 2018 ble bemanningen redusert med ytterligere ett årsverk. Vesentlige reduksjoner av bemanning fremover anses som lite realistisk, da det er stadig økende formelle og regulatoriske krav og forventninger til det å drive bank.

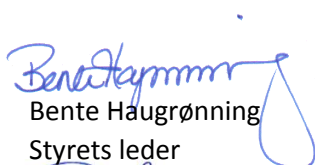
Kostnadsveksten via Eika Gruppen AS har vært stor de siste årene, og ved utgangen av 2017 varslet Eika Gruppen AS at de ville holde kostnadene på samme nivå i 2018, men at vi måtte forvente ytterligere økninger igjen fra 2019. Etter at banken sa opp avtalene med Eika Gruppen AS sammen med 10 andre banker, ble det startet et innsparingsprogram som gjør at det for 2019 er estimert ca 0,7 millioner kroner lavere fakturering fra Eika i 2019. I tillegg er det inngått nye avtaler med NETS om meldingsdistribusjon mv. som potensielt innebærer rundt 0,5 millioner kroner i kostnadsreduksjoner.

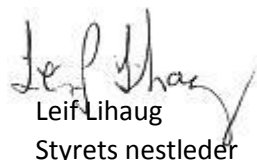
Styret vil fortsette arbeidet med tilpasning til stadig mer kompliserte og krevende regulatoriske rammebetingelser, kombinert med økende behov for utvikling og omstilling av banken. I tillegg gjør økt kompleksitet og mer avanserte forretningsmodeller i seg selv at kravene til risikostyring og rapportering stadig skjerpes. For 2019 vil arbeidet med å styrke risikostyring og internkontroll fortsette.

Det arbeides kontinuerlig med å øke bankens inntekter. Styret anser det som mest realistisk at dette vil komme dels som følge av økt volum og dels som følge av en noe bedre kundemargin i 2019 sammenlignet med 2018.

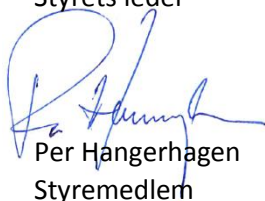
Styret vil til slutt rette en spesiell takk til kunder, ansatte, tillitsmenn og andre for god innsats og godt samarbeid i året som har gått.

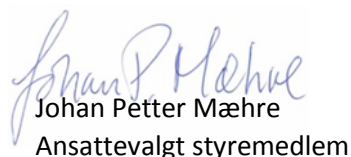
Klæbu, 31. desember 2018 / 15. februar 2019
Styret for Klæbu Sparebank

Bente Haugrønning
Styrets leder

Leif Lihaug
Styrets nestleder

Gøril Forbord
Styremedlem

Per Hangerhagen
Styremedlem

Johan Petter Mæhre
Ansattevalgt styremedlem

Bjørn A. Riise
Banksjef

ÅRSREGNSKAP FOR 2018

NØKKELTALL

Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert	2018	2017
Resultat		
Kostnader i % av inntekter	60,0 %	62,3 %
Kostnader i % av inntekter justert for VP	63,0 %	66,3 %
Kostnadsvekst siste 12 mnd	-1,6 %	9,7 %
Egenkapitalavkastning*	6,7 %	6,6 %
Andre inntekter i % av totale inntekter (eskl. VP)	20,4 %	22,7 %
Innskuddsmargin hittil i år	0,16 %	0,02 %
Utlånsmargin hittil i år	2,42 %	2,53 %
Netto rentemargin hittil i år	1,85 %	1,93 %
Resultat etter skatt i % av FVK	0,67 %	0,65 %
Innskudd og Utlån		
Andel av utlån til BM av totale utlån på balansen	27,1 %	30,0 %
Andel lån overført til EBK – kun PM	25,6 %	28,4 %
Innskuddsdekning	81,6 %	76,1 %
* EK-avkastning etter beregnet skatt – annualisert		
Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert	2018	2017
Soliditet		
Kapitaldekning	21,15 %	16,72 %
Kjernekapitaldekning	18,60 %	18,17 %
Ren kjernekapitaldekning	16,57 %	19,10 %
Ren kjernekapitaldekning for samarbeidende gruppe	15,26 %	
Leverage ratio	9,75 %	10,18 %
Likviditet		
LCR	248	374
NSFR	120	151
Likviditetsindikator 1	112,79	108,82
Likviditetsindikator 2	116,01	113,55

RESULTAT

Tall i tusen kroner

	NOTE	2018	2017
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		1.316	658
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder		100.031	90.034
Renter og lignende inntekter av sertifikater og obligasjoner		4.034	3.967
Sum renteinntekter og lignende inntekter		105.380	94.659
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner		1	(3)
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder		20.579	19.472
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer		14.492	10.726
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	7	3.830	2.420
Andre rentekostnader og lignende kostnader	8	1.687	1.326
Sum rentekostnader og lignende kostnader		40.588	33.941
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		64.792	60.718
Inntekter av aksjer, andeler og verdipapirer med variabel avkastning		2.568	2.849
Sum utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning		2.568	2.849
Garantiprovisjoner		381	367
Andre gebyr- og provisjonsinntekter		17.583	17.732
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	9	17.964	18.099
Andre gebyr og provisjonskostnader		2.435	1.911
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	9	2.435	1.911
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende vp		(692)	335
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning		1.904	1.561
Netto verdiendring og gev/tap på valuta og finansielle drivater		281	296
Sum netto verdiendring og gev/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler	6	1.494	2.192
Driftsinntekter faste eiendommer		664	559
Andre driftsinntekter		387	1.091
Sum andre driftsinntekter		1.051	1.650
Netto andre driftsinntekter		20.642	22.879
Sum driftsinntekter		85.434	83.597
Lønn		18.302	18.620
Pensjoner	10	1.881	1.873
Sosiale kostnader		5.241	4.334
Administrasjonskostnader		12.344	14.624
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	11	37.768	39.451
Ordinære avskrivninger		1.725	1.563
Sum avskr. m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	13	1.725	1.563
Driftskostnader faste eiendommer		804	796
Andre driftskostnader		10.940	10.278
Sum andre driftskostnader	14	11.744	11.074
Sum driftskostnader		51.237	52.089
Tap på utlån		4.832	4.944
Tap på garantier m.v.		-	-
Sum tap på utlån, garantier m.v.	2	4.832	4.944
Gevinst/tap	6	1.601	9
Sum nedskr./reversering av nedskrivning og gev./tap på verdip. som er anl.m.		1.601	9
Resultat av ordinær drift før skatt		30.966	26.574
Skatt på ordinært resultat	15	7.292	6.225
Resultat for regnskapsåret		23.674	20.348
Til disposisjon		23.674	20.348
Overført til/fra sparebankens fond		16.723	15.742
Avsatt til utbytte		3.950	3.066
Overført til gavefond		2.000	1.000
Overført til utjevningsfond		1.001	541
Sum overføringer og disponeringer	22	23.674	20.349
Resultat pr. egenkapitalbevis	24	7,15	5,15

EIENDELER

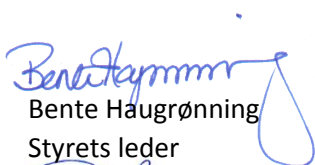
Tall i tusen kroner

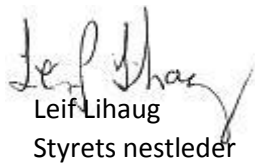
	Noter	2018	2017
Kontanter og fordringer på sentralbanker	16	41.472	41.181
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		98.114	74.563
Sum netto utlån og fordringer på kredittinstitusjoner		98.114	74.563
Kasse-/drifts- og brukskreditter		418.728	419.012
Byggelån		25.209	45.132
Nedbetalingslån		2.589.629	2.324.600
Sum utlån og fordringer på kunder, før nedskrivninger	2	3.033.566	2.788.744
Individuelle nedskrivninger på utlån	2	(4.385)	(7.028)
Nedskrivninger på grupper av utlån	2	(6.829)	(7.005)
Sum netto utlån og fordringer på kunder		3.022.351	2.774.711
Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige		56.247	48.008
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre		216.355	175.221
Sum sertifikater og obligasjoner	6	272.602	223.229
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis		177.124	114.581
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	6	177.124	114.581
Eierinteresser i andre konsernselskaper	6	6.912	6.912
Sum eierinteresser i konsernselskaper	17, 18	6.912	6.912
Utsatt skattefordel	15	2.722	2.452
Sum immaterielle eiendeler		2.722	2.452
Maskiner, inventar og transportmidler		3.091	2.210
Bygninger og andre faste eiendommer		6.890	9.282
Sum varige driftsmidler	13	9.981	11.492
Andre eiendeler		6.728	13.777
Sum andre eiendeler		6.728	13.777
Opptjente ikke mottatte inntekter		9.204	6.808
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		393	442
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser		66	241
Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		327	201
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		9.597	7.250
SUM EIENDELER		3.647.604	3.270.148

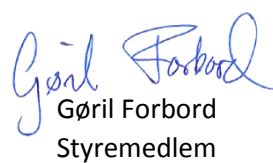
GJELD OG EGENKAPITAL

<i>Tall i tusen kroner</i>	Noter	2018	2017
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		1.630	1.820
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	19	1.630	1.820
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		1.355.370	1.279.530
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		1.120.027	842.105
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	19	2.475.397	2.121.636
Obligasjonsgjeld		700.000	755.000
Egne ikke-amortiserte obligasjoner		-	(20.000)
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	20	700.000	735.000
Annen gjeld		19.871	19.844
Sum annen gjeld	21	19.871	19.844
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		7.058	6.130
Pensjonsforpliktelser	10	-	372
Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		-	372
Evigvarende ansvarlig lånekapital/fondsobligasjonslån		90.000	49.820
Sum ansvarlig lånekapital	20	90.000	49.820
SUM GJELD		3.293.955	2.934.622
Egenkapitalbevis	24	70.000	70.000
Beholdning av egne egenkapitalbevis		(1.207)	(177)
Sum innskutt egenkapital	22	68.793	69.823
Sparebankens fond		276.230	259.506
Gavefond		6.772	5.345
Utjevningsfond		1.854	853
Sum opptjent egenkapital	22	284.855	265.704
SUM EGENKAPITAL		353.649	335.528
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		3.647.604	3.270.149
Poster utenom balansen			
Garantiansvar	23	16.835	18.259
Garantier til Eika Boligkreditt	23	7.591	13.145

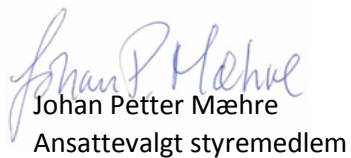
Klæbu, 31. desember 2018 / 15. februar 2019
Styret for Klæbu Sparebank

Bente Haugrønning
Styrets leder

Leif Lihaug
Styrets nestleder

Gøril Forbord
Styremedlem

Per Hangerhagen
Styremedlem

Johan Petter Mæhre
Ansattevalgt styremedlem

Bjørn A. Riise
Banksjef

KONTANTSTRØM

<i>Tall i tusen kroner</i>	2018	2017
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
Netto utbetaling av lån til kunder	(252.472)	(367.667)
Renteinnbetalinger på utlån til kunder	97.808	90.034
Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder	353.762	31.429
Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	(22.265)	(20.798)
Netto inn-/utbetaling av lån fra kredittinstitusjoner/innskudd i kredittinstitusjoner	(190)	326
Renteutbetalinger på gjeld til kredittinstitusjoner/renteinnbetalinger på innskudd kredittinstitusjoner	1.316	660
Endring sertifikat og obligasjoner	(49.373)	30.702
Renteinnbetalinger på sertifikat og obligasjoner	3.861	3.967
Netto provisjonsinnbetalinger	15.529	16.188
Verdiendring på finansielle instrumenter og valuta	(410)	631
Netto inn-/utbetaling kortsiktige investeringer i verdipapirer	(53.378)	25.000
Utbetalinger til drift	(43.267)	(60.733)
Betalt skatt	(6.664)	(6.603)
Utbetalte gaver	(573)	(250)
A Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	43.682	-257.114
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
Utbetaling ved investering i varige driftsmidler	(213)	(1.289)
Utbetaling ved kjøp av langsiktig investering i verdipapirer	(7.414)	(4.675)
Innbetaling fra salg av langsiktige investeringer i verdipapirer	1.755	6.769
Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	2.568	2.849
B Netto kontantstrøm fra investeringsaktivitet	-3.304	3.654
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		
Netto inn-/utbetaling ved utstedelse/forfall gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	(35.000)	249.698
Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	(14.299)	(10.726)
Netto inn-/utbetaling ved utstedelse/forfall ansvarlige lån	40.180	(622)
Renteutbetalinger på ansvarlige lån	(3.320)	(2.420)
Emisjon av egenkapitalbevis	(1.030)	39.823
Utbytte til egenkapitalbeviserne	(3.066)	(1.818)
C Netto kontantstrøm fra finansieringsaktivitet	-16.535	273.936
A + B + C Netto endring likvider i perioden	23.843	20.477
Likviditetsbeholdning 1.1	115.744	95.268
Likviditetsbeholdning 31.12	139.586	115.744
Likviditetsbeholdning spesifisert:		
Konter og fordringer på Sentralbanken	41.472	41.181
Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid	98.114	74.563
Likviditetsbeholdning	139.586	115.744

Noter

INNHold

Generelle regnskapsprinsipper	27
Note 1 Risikostyring	30
Note 2 Kredittrisiko.....	31
Note 3 Kapitaldekning	36
Note 4 Likviditetsrisiko	38
Note 5 Renterisiko	39
Note 6 Markedsrisiko	39
Note 7 Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital.....	42
Note 8 Avgift til Bankenes Sikringsfond.....	42
Note 9 Provisjonsinntekter og provisjonskostnader.....	42
Note 10 Pensjon	43
Note 11 Lønns- og administrasjonskostnader.....	43
Note 12 Lån og ytelser	44
Note 13 Varige driftsmidler.....	44
Note 14 Andre driftskostnader.....	45
Note 15 Skatt	45
Note 16 Kontanter og innskudd i Norges Bank.....	46
Note 17 Overtatte eiendeler	46
Note 18 Eierandeler i datterselskaper	47
Note 19 Innskudd fra kunder og gjeld til kredittinstitusjoner.....	47
Note 20 Gjeld opptatt ved utstedelse av obligasjoner inklusiv ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner	48
Note 21 Spesifikasjon av annen gjeld.....	48
Note 22 Egenkapital.....	49
Note 23 Garantiansvar.....	49
Note 24 Egenkapitalbevis.....	50

GENERELLE REGNSKAPSPRINSIPPER

GENERELT

Bankens årsregnskap for 2018 er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven av 1998, forskrift om årsregnskap for banker samt god regnskapsskikk. Årsregnskapet gir et rettviseende bilde av bankens resultat og stilling. Alle beløp i resultatregnskap, balanse og noter er i hele tusen kroner dersom ikke annet er oppgitt.

Bankens regnskap vil bli påvirket av endringer årsregnskapsforskriften fra 01.01.2020 med krav om utarbeidelse av årsregnskap i samsvar med IFRS. Dette medfører blant annet at nye tapsregler i IFRS 9 erstatter gjeldende tapsregler i utlånsforskriften.

Konsolidering

Klæbu Sparebank eier 100 prosent av datterselskapet Agdenes Fyr AS. Det er ikke utarbeidet konsernregnskap siden datterselskapet ikke har betydning for å bedømme konsernets stilling og resultat. I tillegg driver datterselskapet virksomhet som er vesentlig forskjellig fra virksomheten i Klæbu Sparebank.

Bruk av estimater

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelse av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelse av regnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

Periodisering av renter, provisjoner og gebyrer

Renter, provisjoner og gebyrer føres i resultatregnskapet etter hvert som disse blir opptjent som inntekter eller påløper som kostnader. Foretatte beregninger viser at etableringsgebyrer ikke overstiger kostnadene som oppstår ved etablering av det enkelte utlån. De periodiseres derfor ikke over lånets løpetid.

Inntektsføring/kostnadsføring

Forskuddsbetalte inntekter ved slutten av året blir periodisert og ført som gjeld i balansen. Opptjente, ikke betalte inntekter ved slutten av året blir inntektsført og ført som eiendel i balansen. På engasjementer der det blir gjort nedskrivninger for tap, blir renteinntekter resultatført ved anvendelse av effektiv rentemetode. Aksjeutbytte blir inntektsført i det året de blir utbetalt. Realisert kursgevinst/-tap resultatføres ifølge FIFU-prinsippet. Det vil si at den enkelte handel for vedkommende verdipapir reskontroføres og resultatføres separat. Kjøp og salg av verdipapirer blir bokført på oppgjørstidspunktet.

Finansskatt

Finansskatt på lønnsgrunnlaget beregnes i prosent med utgangspunkt i grunnlaget for arbeidsgiveravgift for de finansskattepliktige virksomhetene. Skattesatsen er 5 prosent. Banken er finansskattepliktig.

UTLÅN – BESKRIVELSER OG DEFINISJONER

Vurdering av utlån

Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. I etterfølgende perioder vurderes utlån til amortisert kost ved anvendelse av effektiv rentemetode. Amortisert kost er anskaffelseskost med fradrag for betalt avdrag på hovedstol samt eventuelle nedskrivninger for verdifall. Gebyr ved etablering av lån overstiger ikke kostnadene ved etablering av det enkelte utlån og inntektsføres løpende. Utlån vurdert til amortisert kost vil derfor være tilnærmet lik pålydende av lånene.

Boliglån overført til Eika Boligkreditt AS er ikke balanseført. Den vesentlige risiko er vurdert å være overført til Eika Boligkreditt AS, også for overførte lån som tidligere har vært på bankens balanse, og er derfor fraregnet.

Behandling av engasjementer som ikke er misligholdt

Banken foretar kvartalsvis vurdering av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkunder. Dersom gjennomgangen viser at tap kan påregnes, bokføres tapet i bankens regnskap som individuell nedskrivning.

Behandling av misligholdte engasjementer

Ved mislighold vurderes kundens samlede engasjement. Låntakers tilbakebetalingsevne og sikkerheter avgjør om et tap må påregnes. Sikkerheten vurderes til antatt laveste realisasjonsverdi på beregningstidspunktet, med fradrag for salgskostnader. Dersom det foreligger objektive bevis på verdifall på bankens fordringer, føres dette som individuelle nedskrivninger.

Behandling av konstaterte tap

Ved mislighold over 90 dager, inntrådt konkurs, avvikling eller akkord, blir engasjementet vurdert med hensyn til sikkerhet og betalingsevne for å få oversikt over bankens risiko for tap. Ved objektive bevis på verdifall på engasjementet, behandles engasjementet normalt først som individuell nedskrivning. Engasjementet regnes som endelig tapt når konkurs eller akkord er stadfestet, tvangspant ikke har ført frem eller som følge av rettskraftig dom eller inngått avtale. Beregnet verdifall på engasjementet føres da som konstatert tap, eventuelle individuelle nedskrivninger føres til inntekt. Endelig konstaterte tap fjernes fra bankens låneportefølje og fra individuelle nedskrivninger måneden etter at alle sikkerheter er realisert og det er konstatert at kunden ikke er søkegod.

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer skal skje i den utstrekning tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens utlånsportefølje av lån som ikke er individuelt vurdert for nedskrivning. Det nye risikoklassifiseringssystemet er grunnlag for gruppenedskrivninger. Prosentvise tap i den enkelte risikoklasse er basert på historiske tap i Eika-bankene. Nedskrivninger foretas på person- og næringsengasjement som i overensstemmelse med Finanstilsynets forskrifter er identifisert som tapsutsatte. Andre forhold kan være verdifall på fast eiendom ved økte markedsrenter, svikt i betjeningsevne ved markert renteoppgang eller nedbemanning på større arbeidsplasser.

Behandling av individuelle nedskrivninger på utlån

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån. Banken fordeler sine utlån på lån til personmarkedet og lån til bedriftsmarkedet.

Rapportering av misligholdte låneengasjement

Rapportering av misligholdte lån skal ifølge myndighetenes krav rapporteres slik: Hvis kunden har ett eller flere misligholdte lån eller overtrekk på innskuddskonto, rapporteres kundens hele låneengasjement.

OVERTATTE EIENDELER

Overtatte eiendeler beholdes inntil verdien kan realiseres ved salg. Eiendelene blir nedskrevet til antatt salgsverdi. Banken har pr. 31.12.2018 ingen overtatte eiendeler.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Renteinstrumenter utenfor balansen

Resultatet av sikringsforretninger blir bokført parallelt med resultatet av den underliggende balanseposten som forretningen er inngått for. Inntekter og kostnader fra disse avtalene resultatføres netto. Banken har pr. 31.12.2018 ingen rentebytteavtaler.

Verdipapirer

Bankens beholdning av verdipapirer deles i omløpsmidler og anleggsmidler. Verdipapirbeholdningen spesifiseres og verdivurderes ved utløpet av hver regnskapsperiode (månedlig).

Obligasjoner og sertifikater

Banken har obligasjoner definert som andre omløpsmidler, og er vurdert til den laveste verdi av anskaffelseskostnad og virkelig verdi. Obligasjonsbeholdningen er sammensatt i henhold til krav til avkastning og risiko og er en del av bankens likviditetsbuffer. For beregning av virkelig verdi benyttes priser notert i markedet. Når noterte priser ikke foreligger fastsettes verdien til kostpris. Det benyttes priser notert i markedet eller antatt salgspris. Bankens

pengemarkedsfond oppfyller kravene til markedsbaserte finansielle omløpsmidler i årsregnskapsforskriften for bank, og måles til virkelig verdi.

Aksjer og egenkapitalbevis

Aksjer og grunnfondsbevis er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler. Omløpsmidler vurderes til den laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Grunnlag for virkelig verdi for børsnoterte aksjer som er omløpsmidler, er børskurs på måletidspunktet. Grunnlag for virkelig verdi for ikke børsnoterte aksjer som er omløpsmidler eller anleggsmidler, er kostpris. Dersom virkelig verdi av aksjene klassifisert som anleggsmidler faller under anskaffelseskostnad, og verdifallet er vurdert ikke å være av forbigående karakter, nedskrives aksjene. Nedskrivningen reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er tilstede.

Investeringer i datterselskap

Investeringer i datterselskap vurderes etter kostmetoden. Kostmetoden medfører at aksjen balanseføres til kostpris. Utbytte fra datterselskap inntektsføres på det tidspunktet utbyttet er opptjent.

VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE EIENDELER

Varige driftsmidler

Faste eiendommer og andre varige driftsmidler blir ført i balansen til anskaffelseskost, fratrasket akkumulerte ordinære avskrivninger og eventuelle nedskrivninger.

Ordinære avskrivninger er basert på kostpris og avskrivningene er fordelt lineært over driftsmidlenes økonomiske levetid. Er virkelige verdi av et driftsmiddel vesentlig lavere enn den bokførte verdi, og verdinedgangen ikke kan forventes å være av forbigående karakter blir det foretatt nedskrivninger til virkelig verdi. Nedskrivningen reverseres når grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er tilstede.

Banken benytter følgende lineære avskrivningssatser:

Bygninger	30 år
Driftsmidler	3–10 år
Kunst	Avskrives ikke
Tomt	Avskrives ikke

Immaterielle eiendeler

Balanseførte immaterielle eiendeler kan gjelde anskaffelse av spesialtilpassede it-systemer og løsninger. Immaterielle eiendeler avskrives lineært over 5 år. Eiendelene nedskrives dersom verdien av forventede økonomiske fordeler er lavere enn balanseført verdi. Utgifter til å reetablere eller opprettholde den økonomiske verdien av it-systemer og løsninger kostnadsføres løpende.

PENSJONSFORPLIKTELSE OG PENSJONSKOSTNAD

Regnskapsføringen av pensjonskostnader følger Norsk Regnskapsstandard for pensjonskostnader. Banken har en innskuddsbasert pensjonsordning. Bankens avtaler tilfredsstiller krav i lov om OTP. Regnskapsmessig behandling av ny AFP-ordning vil likestilles med innskuddsordning og kostnadsføres med årets premieinnbetaling.

SKATT

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skattefordel per 31.12.2018 er beregnet med 25 prosent på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført. Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Eventuelle endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel vises som årets skattekostnad i resultatregnskapet sammen med betalbar skatt for inntektsåret. Utsatt skatt / utsatt skattefordel beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

OMREGNINGSREGLER FOR VALUTA

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen pr 31.12.18.

LANGSIKTIG GJELD

Obligasjonsgjeld blir oppført til opptakskost. Opptakskost er pålydende med tillegg av overkurs eller fradrag for underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånets løpetid.

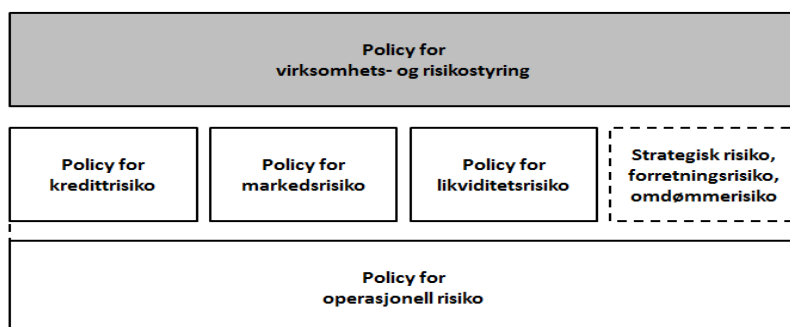
KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømmer fra operasjonell drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

NOTE 1 – RISIKOSTYRING

Organisering

Klæbu Sparebank sitt rammeverk for risikostyring og kontroll definerer risikovilje og prinsipper for styring av risiko og kapital som bygger på Basel III-regelverket. Banken er pålagt risikogjennomgang i henhold til kapitalkravsforskriften og internkontrollforskriften. Bankens resultatmål er en konkurransedyktig egenkapitalavkastning og resultatvekst. Risikostyringen skal bidra til at dette målet oppnås, både ved at forretningsmessige muligheter utnyttes, og at potensielt negative resultatutslag begrenses. Det er utviklet rutiner og instruksjer i forbindelse med risikogjennomgangen som skal sikre at risikofaktorene håndteres på en tilfredsstillende måte. Det overvåkes periodisk at risikohåndteringen etterleves og fungerer som forutsatt. Figuren nedenfor viser hvilke risikostrategier bankens styre har vedtatt og forholdet mellom disse:

Banken er eksponert for følgende risikoer; kredittrisiko, likviditetsrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko, i tillegg til bankens overordnede forretningsrisiko, strategisk- og omdømmerisiko. Risiko vurderes etter en skala med tre nivåer: lav, moderat og høy.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er omhandlet i note 2.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er omhandlet i note 4.

Markedsrisiko

Renterisiko er omhandlet i note 5 og annen markedsrisiko i note 6.

Operasjonell risiko

Bankens operasjonelle risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser, samt juridisk risiko. Denne type risiko og tapskilder ligger i den løpende driften av banken. Banken har utarbeidet policyer, rutinebeskrivelser, fullmaktstrukturer med videre som sammen med veldefinerte og klare ansvarsforhold er tiltak som reduserer den operasjonelle risikoen. Det er videre tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger, samt utarbeidet beredskapsplan innenfor IKT for å håndtere krisesituasjoner.

Strategisk risiko

Strategisk risiko er risiko for tap eller sviktende inntjening på grunn av feilslåtte strategiske satsninger, herunder vekstambisjoner, inntreden i nye markeder og/eller oppkjøp.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risikoen for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- og/eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger, endret kundeadferd og endret konkurransesituasjon.

Omdømmerisiko

Omdømmerisiko defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, eiere og myndigheter.

NOTE 2 – KREDITTRISIKO

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at kunder/motparter ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor banken. Kredittrisiko vedrører alle fordringer på kunder/motparter, utlån, kreditter, garantier, uoppgjorte handler, ubenyttede kreditter, samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater. Kredittrisiko avhenger av blant annet fordringens størrelse, tid for forfall, sannsynlighet for mislighold og eventuelle sikkerheters verdi. Kredittrisiko er bankens vesentligste risiko.

Som sikkerhet for bankens utlånsportefølje benyttes i hovedsak:

- pant i fast eiendom
- registrerbart løsøre, landbruksløsøre og driftstilbehør
- fordringer og varelager
- pant i bankinnskudd
- finansiell pant registrert i VPS, aksjer og obligasjoner
- kausjoner

Kredittrisiko styres gjennom bankens kredittstrategi. Det er utarbeidede kreditthåndbøker med policyer og rutiner samt administrativ fullmaktstruktur for styring av kredittrisiko, herunder klargjøring av krav til dokumentasjon og betjeningsevne for kunder som innvilges kreditt, samt krav til sikkerhet i engasjementene. Risiko i porteføljen blir kontinuerlig overvåket for å avdekke sannsynlighet for mislighold og for å kalkulere tap dersom mislighold inntreffer.

RISIKOKLASSIFISERING

Banken foretar risikoklassifisering av alle engasjementer som en integrert del av bankens kredittvurdering og saksgangsprosess. Banken benytter et risikoklassifiseringssystem for å overvåke kredittrisiko i bedrifts- og personmarkedsporteføljen. Systemet er basert på en modell som avdekker forventet sannsynlighet for mislighold. Overvåking skjer med bakgrunn i engasjementsstørrelse, risikoklasse og evt. mislighold. I forbindelse med vurderingen av kvalitet samt migrasjon i bankens utlånsportefølje benyttes et risikoklassifiseringssystem basert på 10 friske risikoklasser og 2 klasser for hhv. misligholdte engasjement og tapsutsatte engasjement. Risikoklassifiseringssystem bidrar til at endringer (migrasjon) på kundenivå vil være synlig på et tidligst mulig tidspunkt. Dette vil også bidra til et godt totalbilde av utviklingen av kvaliteten i bankens utlån. Modellen inneholder

ikke vurderinger basert på sikkerhetsverdier og kundens risikoklasse er derfor en sammensetning av eksterne og interne data som gir kunden en sannsynlighetsvurdering av fremtidig mislighold (PD-verdi). Systemet bygger på en sammensetning av data for kundedadferd (behaviour-modell), samt en modell for innhenting av generisk score.

MAKS KREDITTEKSPONERING – POTENSIELL EKSPONERING PÅ UTLÅN

Maksimal kreditt eksposering består av utlån til kunder, ubenyttede trekkrettigheter samt garantier. Banken benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjoner. Sikkerheter kan for eksempel være fysiske sikkerheter eller garantier. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret, og kan for eksempel være bygninger, boliger eller varelager. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Unntak fra dette gjelder i situasjoner hvor det er foretatt nedskrivninger.

2018	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kreditt eksp.
Lønnstakere o.l.	2.207.085	192.809	7.741	1	2.407.633
Utlandet	3.419	252	-	-	3.670
Næringssektor fordelt:					
Jordbruk, skogbruk, fiske	14.276	6.634	-	-	20.910
Industriproduksjon	10.896	1.825	-	-	12.721
Bygg og anlegg	188.846	25.252	5.599	-	219.698
Varehandel, hotell/restaurant	33.305	2.960	1.727	3.384	34.608
Transport, lagring	7.371	511	3.026	-	10.908
Finans, eiendom, tjenester	534.705	8.606	5.837	1.000	548.149
Sosial og privat tjenesteyting	33.663	316	495	-	34.475
Offentlig forvaltning	-	-	-	-	-
Sum	3.033.566	239.164	24.426	4.385	3.292.771

2017	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kreditt eksp.
Lønnstakere o.l.	1.950.244	199.823	13.295	-	2.163.362
Utlandet	3.220	259	-	-	3.479
Næringssektor fordelt:					
Jordbruk, skogbruk, fiske	27.176	6.921	-	-	34.096
Industriproduksjon	12.264	2.060	50	-	14.374
Bygg og anlegg	110.762	23.667	6.152	-	140.581
Varehandel, hotell/restaurant	32.656	3.931	2.107	3.023	35.671
Transport, lagring	8.325	769	3.286	-	12.380
Finans, eiendom, tjenester	599.969	9.075	6.332	-	615.376
Sosial og privat tjenesteyting	44.129	257	182	4.005	40.563
Offentlig forvaltning	-	-	-	-	-
Sum	2.788.744	246.762	31.404	7.028	3.059.882

RISIKOKLASSIFISERING

Personmarkedet

2018

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	1.877.655	188.319	7.741	1
Middels risiko, klasse 4-7	253.981	2.530	-	-
Høy risiko, klasse 8-10	74.084	2.210	-	-
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	4.774	-	-	-
Ikke klassifisert	10	-	-	-
Totalt	2.210.504	193.060	7.741	1

2017

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	1.567.904	194.406	13.295	-
Middels risiko, klasse 4-7	277.503	4.972	-	-
Høy risiko, klasse 8-10	107.940	704	-	-
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	103	-	-	-
Ikke klassifisert	13	-	-	-
Totalt	1.953.464	200.082	13.295	-

Resultatførte renter på lån som er nedskrevet

	2018	2017
Resultatførte renter på lån som er nedskrevet	266	890

Bedriftsmarkedet

2018

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	69.398	8.161	973	-
Middels risiko, klasse 4-7	580.058	29.130	11.006	-
Høy risiko, klasse 8-10	159.803	8.814	4.504	-
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	13.803	-	203	4.385
Ikke klassifisert	-	-	-	-
Totalt	823.062	46.105	16.685	4.385

2017

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	150.936	7.758	971	-
Middels risiko, klasse 4-7	451.703	31.561	7.493	-
Høy risiko, klasse 8-10	192.474	7.154	9.568	-
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	40.166	207	77	7.028
Ikke klassifisert	3	-	-	-
Totalt	835.281	46.679	18.109	7.028

KONSENTRASJONSRIKIO. UTLÅN FORDELT PÅ SEKTOR OG GEOGRAFI

Dersom enkelte låntakere utgjør en betydelig andel av utlånsporteføljen vil dette medføre høy konsentrasjonsrisiko. Banken er ikke eksponert mot få, store næringskunder, med unntak av 5 større konsoliderte engasjementer (mer enn 10 prosent av ansvarlig kapital). Disse utlånene står for 9 prosent av bankens utlån.

En annen form for konsentrasjonsrisiko er høy eksponering mot enkelte sektorer. Innenfor bedriftsmarkedet er utlån til Næringseiendom den største bransjen. Utlån til næringseiendom er 18 prosent av bankens utlån.

For å sikre diversifisering er det gitt rammer for eksponering i bransjer og store engasjement.

Utlån fordelt på sektor	2018		2017	
	Beløp	%	Beløp	%
Jordbruk, skogbruk, fiske	14.276	0,5 %	27.176	1,0 %
Industriproduksjon	10.896	0,4 %	12.264	0,4 %
Bygg og anlegg	188.846	6,2 %	110.762	4,0 %
Varehandel, hotell/restaurant	33.305	1,1 %	32.656	1,2 %
Transport, lagring	7.371	0,2 %	8.325	0,3 %
Finans, eiendom, tjenester	534.705	17,7 %	599.969	21,6 %
Sosial og privat tjenesteyting	33.663	1,1 %	44.129	1,6 %
Sum næring	823.062	27,2 %	835.280	30,1 %
Personkunder	2.210.504	73,1 %	1.953.464	70,4 %
Brutto utlån	3.033.566		2.788.744	
Individuelle nedskrivninger	-4.385	-0,1 %	-7.028	-0,3 %
Gruppenedskrivninger	-6.829	-0,2 %	-7.005	-0,3 %
Netto utlån til kunder	3.022.352	100,0 %	2.774.711	100,0 %
Utlån formidlet via Eika Boligkreditt (EBK)	759.062		773.255	
Totale utlån inkl. porteføljen i EBK	3.781.414		3.547.966	

Utlån fordelt geografisk	2018		2017	
	Beløp	%	Beløp	%
Trondheim	1.764.842	58,2 %	1.622.642	58,2 %
Klæbu	787.629	26,0 %	747.336	26,8 %
Andre	481.095	15,9 %	418.766	15,0 %
Brutto utlån	3.033.566	100 %	2.788.744	100,0 %

ALDERSFORDELING PÅ FORFALTE, MEN IKKE NEDSKREVNE UTLÅN

2018	0 – 30 dg	31 – 90 dg	91 – 180 dg	180 – 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån	Sikkerhetstillegg for forfalte lån
Personmarked	24.234	39	4.771	-	-	29.044	69.481
Bedriftsmarked	42.417	-	-	-	-	42.417	72.317
Sum	66.651	39	4.771	-	-	71.461	141.798

2017	0 – 30 dg	31 – 90 dg	91 – 180 dg	180 – 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån	Sikkerhetstillegg for forfalte lån
Personmarked	45.283	6	-	103	-	45.392	87.322
Bedriftsmarked	65.292	4.598	18.717	-	-	88.607	82.770
Sum	110.575	4.604	18.717	103	-	134.000	170.092

MISLIGHOLD

Misligholdte lån	2018	2017	2016	2015	2014
Misligholdte lån i alt	4.774	18.821	6	10	7
Individuelle nedskrivninger	-1	-	-	-	-
Netto misligholdte lån i alt	4.773	18.821	6	10	7

Fordeling av misligholdte lån	2018	2017	2016
-------------------------------	------	------	------

Personmarked	4.774	103	6
---------------------	--------------	------------	----------

Næringssektor fordelt:

Jordbruk, skogbruk, fiske	-	-	-
Industriproduksjon	-	-	-
Bygg og anlegg	-	-	-
Varehandel, hotell/restaurant	-	-	-
Transport, lagring	-	-	-
Finans, eiendom, tjenester	-	18.718	-
Sosial og privat tjenesteyting	-	-	-
Offentlig forvaltning	-	-	-
Misligholdte lån i alt	4.774	18.821	6

TAPSUTSATTE LÅN

Tapsutsatte lån	2018	2017	2016	2015	2014
Øvrige tapsutsatte lån i alt	13.500	20.656	5.446	252	4.310
Individuelle nedskrivninger	-4.384	-7.028	-2.485	-187	-1.914
Netto øvrige tapsutsatte lån i alt	9.116	13.628	2.961	65	2.396

TAP OG NEDSKRIVINGER

Fordeling av øvrige tapsutsatte lån	2018	2017	2016
-------------------------------------	------	------	------

Personmarked	-	-	-
---------------------	---	---	---

Næringssektor fordelt:

Jordbruk, skogbruk, fiske	-	-	-
Industriproduksjon	-	-	-
Bygg og anlegg	-	-	259
Varehandel, hotell/restaurant	9.399	15.120	-
Transport, lagring	-	-	-
Finans, eiendom, tjenester	4.101	-	-
Sosial og privat tjenesteyting	-	5.536	5.187
Offentlig forvaltning	-	-	-
Tapsutsatte lån i alt	13.500	20.656	5.446

Individuelle nedskrivninger på utlån	2018	2017
Individuelle nedskrivninger 01.01.	7.028	2.672
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivning	-4.005	-
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	1.362	4.005
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	-	351
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-	-
Individuelle nedskrivninger 31.12.	4.385	7.028

Individuelle nedskrivninger på utlån – fordelt på person/næring	2018	2017
Personmarked	1	-
Næringssektor fordelt:		
Jordbruk, skogbruk, fiske	-	-
Industriproduksjon	-	-
Bygg og anlegg	-	-
Varehandel, hotell/restaurant	3.084	3.023
Transport, lagring	-	-
Finans, eiendom, tjenester	1.300	-
Sosial og privat tjenesteyting	-	4.005
Offentlig forvaltning	-	-
Individuelle nedskrivninger på utlån i alt	4.385	7.028
Nedskrivninger på grupper av utlån	2018	2017
Nedskrivninger på grupper av utlån 01.01.	7.005	6.406
Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	-176	599
Nedskrivninger på grupper av utlån 31.12.	6.829	7.005
Tapskostnader utlån/garantier	2018	2017
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån	-2.643	4.356
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på garantier	-	-
Periodens endring i gruppeavsetninger	-176	599
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	7.656	-
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	-	31
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-5	-42
Periodens tapskostnader	4.832	4.944

NOTE 3 – KAPITALDEKNING

Den ansvarlige kapitalen består av ren kjernekapital, annen kjernekapital (hybridkapital) og tilleggskapital (ansvarlig lånekapital). Kravet til kapitaldekning er at den ansvarlige kapital skal minst utgjøre 8 prosent av et nærmere definert beregningsgrunnlag. I tillegg må banken møte bufferkrav slik at minstekravene til ren kjernekapitaldekning er 12 prosent og til kapitaldekning 15,5 prosent per 31.12.18.

Banken har mottatt et pilar 2-krav på 2,9 prosent. Bankens langsiktige kapitalmål til ren kjernekapital er 16,0 prosent.

Bokført verdi av eiendelspostene og omregnet verdi av poster utenom balansen tilordnes en eksponeringskategori og gis en risikovekt etter den antatte kredittrisiko de representerer:

- Fordringer på og fordringer garantert av staten har en risikovekt på 0 prosent.
- Fordringer på kredittforetak som har utstedt obligasjoner med fortrinnsrett har en risikovekt på 10 prosent.
- Fordringer på og fordringer garantert av finansinstitusjoner har en risikovekt på 20 eller 50 prosent avhengig av offentlig rating.
- Saks- og tapsgaranti knyttet til Eika Boligkreditt AS er klassifisert som pantesikkerhet i bolig med 35 prosent risikovekt og 100 prosent konverteringsfaktor.
- Eiendelsposter med risikovekt 35 prosent er lån med pantesikkerhet i bolig innenfor 80 prosent av forsvarlig verdigrunnlag.
- Øvrige eiendeler utover kontanter (0 prosent risikovekt) har risikovekt på 100 prosent.

	2018	2017
Innskutt egenkapital	68.793	69.823
Overkursfond	-	-
Sparebankens fond	276.230	259.506
Gavefond	6.772	5.345
Utjevningsfond	1.854	853
Sum egenkapital	353.649	335.527
Fradrags for overfinansiert pensjonsforpliktelse	-66	-181
Utsatt skatt	16	-
Fradrags for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-27.618	-17.986
Sum ren kjernekapital	325.981	317.361
Fondsobligasjoner	40.000	29.820
Fradrags for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-	-2.248
Sum kjernekapital	365.981	344.933
Ansvarlig lånekapital	50.000	20.000
Fradrags for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-	-2.248
Sum tilleggskapital	50.000	17.752
Netto ansvarlig kapital	415.981	362.685
	2018	2017
Eksponeringskategori (beregningsgrunnlag etter risikovekt)		
Stater	-	-
Lokal regional myndighet	7.006	12.108
Institusjoner	5.627	11.374
Foretak	187.949	208.259
Pantsikkerhet eiendom	1.438.845	1.352.141
Forfalte engasjementer	4.774	28.238
Obligasjoner med fortrinnsrett	14.172	12.057
Høyrisiko-engasjementer	1.012	1.012
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	19.623	14.913
Andeler i verdipapirfond	28.295	23.830
Egenkapitalposisjoner	45.659	43.084
Øvrige engasjementer	65.222	56.459
CVA-tillegg	-	436
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	1.818.184	1.763.910
Beregningsgrunnlag for operasjonell risiko	148.995	134.555
Sum beregningsgrunnlag	1.967.178	1.898.465
Kapitaldekning i %	21,15 %	19,10 %
Kjernekapitaldekning	18,60 %	18,17 %
Ren kjernekapitaldekning i %	16,57 %	16,72 %
Bufferkrav		
Bevaringsbuffer (2,50 %)	49.179	44.098
Motsyklisk buffer (2,00 %)	39.344	37.969
Systemrisikobuffer (3,00 %)	59.015	56.954
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	147.538	139.021
Minimumskrav til ren kjernekapital (4,50 %)	88.523	85.431
Tilgjengelig ren kjernekapital utover minimumskrav og bufferkrav	89.920	92.909
Konsolidering av samarbeidende grupper*	2018	
Ren kjernekapital	351.626	
Kjernekapital	399.201	
Ansvarlig kapital	456.609	
Beregningsgrunnlag	2.304.717	
Kapitaldekning i %	19,81 %	
Kjernekapitaldekning	17,32 %	
Ren kjernekapitaldekning i %	15,26 %	
Uvektet kjernekapitalandel i %	8,23 %	

I samarbeidende gruppe inngår bankens eierskap i Eika Gruppen AS (0,53 %) og Eika Boligkreditt AS (1,00 %)

NOTE 4 – LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke klarer å innfri sine forpliktelser ved forfall uten at det oppstår store kostnader i form av dyr refinansiering eller behov for realisering av eiendeler. Bankens eksponering for likviditetsrisiko er hovedsakelig knyttet til finansiering i kapitalmarkedet og tap av innskudd.

Styring av likviditetsrisiko skjer gjennom fastsettelse av rammer for finansieringsstruktur, krav til spredning på instrumenter, markeder og løpetider, samt etablering av beredskapsfasiliteter.

Banken har i praksis ansvaret for en betydelig likviditetsrisiko og forsøker bevisst å redusere likviditetsrisikoen på kort og lang sikt. Markedsverdien for bankens deponerte verdipapirer i Norges Bank er 130 millioner kroner.

Trekkrettighet med DNB ASA og obligasjons-/sertifikatlån i finansmarkedet er nødvendige kapitalkilder for å fylle likviditetsgapet mellom utlån og normale kundeinnskudd.

Banken tilstreber en innskuddsdekning på minimum 75 prosent. Innskuddsdekningen utgjør ved årets utgang 82 prosent.

I likviditetspolicyen er det etablert rammer for bl.a. LCR, innskuddsdekning, fundingforfall m.m. Enkelte rammer som for eksempel LCR og innskuddsdekning blir rapportert til styret hver måned, mens andre rammer blir rapportert til styret hvert kvartal.

Banken har også en egen modell for stresstesting av likviditet. Denne modellen tar for seg tre scenarier hvor banken estimerer hvordan likviditetsbehovet blir frem i tid.

Banken hadde LCR på 248 prosent per 31.12.2018. Lovkravet var 100 prosent.

Restløpetid for hovedpostene i balansen

I tabellen nedenfor er kasse-/driftskreditt tatt med under kolonne 3–12 mnd.

Restnedbetalingstid på eiendels- og gjeldsposter EIENDELER

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Kont./fordr.sentralbanker	-	-	-	-	-	41.472	41.472
Utl./fordr. til kredittinst.	-	-	-	-	-	98.114	98.114
Utlån til kunder	38.241	36.519	590.206	315.699	2.041.687	-	3.022.352
Obligasjoner/sertifik.	-	10.004	31.959	220.639	10.000	-	272.602
Aksjer	-	-	-	-	-	184.036	184.036
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	29.028	29.028
Sum eiendeler	38.241	46.523	622.165	536.338	2.051.687	352.651	3.647.605

GJELD OG EGENKAPITAL

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Gjeld til kredittinst.	-	-	-	-	-	1.630	1.630
Innskudd fra kunder	-	15.187	101.426	-	-	2.358.784	2.475.397
Obligasjongjeld	-	-	100.000	600.000	-	-	700.000
Fondsobligasjoner	-	-	-	40.000	-	-	40.000
Ansvarlig lån	-	-	-	50.000	-	-	50.000
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	26.929	26.929
Egenkapital	-	-	-	-	-	353.649	353.649
Sum gjeld og egenkapital	-	15.187	201.426	690.000	-	2.740.991	3.647.604

NOTE 5 – RENTERISIKO

Renterisiko oppstår som følge av at bankens utlåns- og innlånsvirksomhet ikke har sammenfallende rentebinding. Dette betyr at når markedsrenten endrer seg, kan banken først foreta renteendringer på sine balanseposter med utgangspunkt i regelverk og avtaler. En endring i markedsrenten vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet.

Bankens maksimale ramme for renterisiko er fastsatt til 4 millioner kroner. Ved årets slutt utgjorde bankens renterisiko 0,6 millioner kroner. Bankens renterisiko vurderes samlet som lav, og er godt innenfor fastsatte rammer.

Tid fram til renteregulering for bankens eiendeler og forpliktelser fremgår av tabellen nedenfor.

Renteendringstidspunkt for eiendels- og gjeldsposter EIENDELER

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Kont./fordr.sentralbanker	-	-	-	-	-	41.472	41.472
Utl./fordr. til kredittinst.	-	-	-	-	-	98.114	98.114
Utlån til kunder	461.809	-	-	1.725	18.854	2.539.963	3.022.351
Obligasjoner/sertifik.	104.646	167.956	-	-	-	-	272.602
Aksjer	-	-	-	-	-	184.036	184.036
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	29.028	29.028
Sum eiendeler	566.455	167.956	-	1.725	18.854	2.892.614	3.647.604

GJELD OG EGENKAPITAL

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Gjeld til kredittinst.	-	-	-	-	-	1.630	1.630
Innskudd fra kunder	92.612	-	214.326	-	-	2.168.459	2.475.397
Obligasjonsgjeld	100.000	600.000	-	-	-	-	700.000
Fondsobligasjoner	40.000	-	-	-	-	-	40.000
Ansvarlig lån	-	50.000	-	-	-	-	50.000
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	26.929	26.929
Egenkapital	-	-	-	-	-	353.649	353.649
Sum gjeld og egenkapital	232.612	650.000	214.326	-	-	2.550.666	3.647.604

NOTE 6 – MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risikoen for tap og gevinst forårsaket av endringer i markedsparametere som rente, valutakurser, aksje- eller råvarepriser. Markedsrisiko som banken står overfor er hovedsakelig renterisiko og inkluderer potensielle svingninger i verdien av fastrenteinstrumenter eller finansielle instrumenter knyttet til en markedsbenchmark (NIBOR flytende pengemarkedsrente) som følge av endringer i markedsrenter, og i fremtidige kontantstrømmer for finansielle instrumenter til flytende rente. Priserisiko kommer av endringer i markedspriser, enten forårsaket spesifikke faktorer knyttet til et individuelt finansielt instrument eller utsteder, eller faktorer som påvirker alle instrumenter handlet i et marked. Bankens samlede markedsrisiko vurderes basert på stressscenarier utarbeidet i tråd med anbefalinger fra Finanstilsynet og Baselkomiteen.

Banken benytter finansielle derivater i form av rentebytteavtaler (renteswapper) som sikringsinstrument. Formålet med bruk av rentebytteavtaler er å sikre fremtidige rentevilkår.

Strategiske plasseringer i anleggsaksjer er ikke en del av priserisikoen på aksjer, men inngår i strategisk risiko og eierrisiko. Banken har ikke investert i ansvarlig lån i andre foretak. Banken har ingen vesentlig valutaeksponering per 31.12.2018.

Banken er også eksponert for renterisiko knyttet til tap av rentenetto. Ulik rentebinding og referanserenter på utlån og innlån gir utslag på rentenetto i banken. Renterisiko reduseres ved at innlån og utlån i høy grad tilpasses samme rentebetingelser.

Banken har 20,5 millioner kroner i fastrenteutlån med vektet gjennomsnittlig rentebindingstid på 7,2 år. Fastrenteutlån utgjør 0,7 prosent av utlånsmassen.

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER

Banken skal ha en moderat risikotoleranse. Instrumentene skal først og fremst sikre at banken har en tilfredsstillende likviditetsbeholdning av lett omsettelige verdipapirer (LCR-kvalitet). Banken ønsker i noen grad å ta markedsrisiko for å øke avkastningen ut over det som følger av denne likviditetsforvaltningen. Det er etablert interne retningslinjer for investeringer i sertifikater og obligasjoner, og i forhold til disse skal det vektlegges god spredning på utstedere, og det er bestemt maksimum eksponering pr. utsteder. Alle obligasjonene er regulert i forhold til 3 mnd. NIBOR, og følgelig blir renterisikoen lav.

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER	Nominell verdi	Anskaffelses kost	Bokført verdi	Markeds- verdi
Utstedt av det offentlige				
Lokale og regionale myndigheter				
Børsnoterte	35.000	34.947	34.943	34.964
Ikke børsnoterte				
Sum utstedt av det offentlige	35.000	34.947	34.943	34.964
Utstedt av andre				
Stater og statsgaranterte				
Børsnoterte	-	-	-	-
Ikke børsnoterte	65.000	68.722	68.089	68.089
Institusjoner				
Børsnoterte	-	-	-	-
Ikke børsnoterte	28.000	28.178	28.103	28.103
Obligasjoner med fortrinnsrett				
Børsnoterte	78.000	78.285	78.235	78.332
Ikke børsnoterte	63.000	63.324	63.232	63.275
Sum utstedt av andre	234.000	238.509	237.659	237.799
Sum sertifikater og obligasjoner	269.000	273.456	272.602	272.763

Avkastningen på obligasjonsporteføljen i 2018 var 1,61 prosent og fremkommer som avkastning i 2018 fordelt på årets gjennomsnittlige beholdning.

AKSJER

Omløp	Org.nr	Navn	Antall aksjer	Anskaffelses-kost	Bokført verdi	Markeds-verdi
Ikke børsnotert						
	937.894.805	Kvinesdal Sparebank	8.472	847	771	771
	937.896.581	Hjelmeland Spb.	11.200	1.232	1.112	1.112
Sum ikke børsnotert			19.672	2.079	1.883	1.883
Sum omløpsaksjer			19.672	2.079	1.883	1.883

Anlegg			Antall aksjer	Anskaffelses-kost	Bokført verdi	Markeds-verdi
Ikke børsnotert						
	885621252	Eika Boligkreditt	10.935.838	46.113	46.113	45.930
	916148690	Spama AS	50	5	5	5
	979319568	Eika Gruppen AS	128.687	5.988	5.988	18.660
	979391285	Eiendomskreditt	22.510	2.302	2.302	2.269
		SDC AF 1993 H. A	2.286	1.021	1.021	1.169
	991446508	Factoring Finans AS	37	1.480	1.480	-
		Visa-C	332	149	149	4.863
		Visa-A	142	64	64	163
	990029032	North Bridge Pro	8.083	351	351	351
	986203672	Agdenes Fyr AS	79.100	8.012	6.912	6.912
	913124790	Trondheim Aktiv Eiendomsmegling	130	1.300	1.300	-
	986918930	Kredittforeningen for Sparebanker	920	948	948	948
	920889298	Vipps AS	902	2.726	2.726	3.570
	992073861	North Bridge	8.083	391	323	323
	813300532	Trøndelag Eiendom	18.750	300	300	300
	936600565	Conoptica AS	1.488	-	112	112
	988106836	Klæbu Næringshage	250	25	25	25
Sum ikke børsnoterte			11.207.588	71.174	70.118	85.600
Sum anleggsaksjer			11.207.588	71.174	70.118	85.600

Rente og aksjefond			Antall aksjer	Anskaffelses-kost	Bokført verdi	Markeds-verdi
Børsnotert						
	988.872.946	Pluss Obligasjon	24.261	25.000	24.861	25.024
	983.900.232	Pluss Likviditet II	30.951	31.193	31.193	31.496
	975.973.301	Pluss Likviditet	56.000	55.982	55.982	56.474
Sum børsnotert			111.212	112.175	112.036	112.994
Sum rente og aksjefond			111.212	112.175	112.036	112.994
Sum verdipapirer med variabel avkastning			11.338.472	185.428	184.037	200.477

Endringer i 2018	Anleggsaksjer
Inngående balanse	62.858
Tilgang 2018	10.139
Avgang 2018	-3.366
Nedskrivning	487
Utgående balanse	70.118

Netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer	2018	2017
Netto gevinst/-tap obligasjoner	-692	335
Netto gevinst/-tap aksjer og andeler	1.904	1.561
Kurstap-/gevinst+ fra finansielle derivater og valuta	281	296
Sum netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer	1.494	2.192

Gevinst/tap og nedskrivning på verdipapirer klassifisert som anleggsmidler	2018	2017
Gevinst ved tildeling av aksjer og fusjon – VBB AS	1.584	-
Gevinst ved omsetning av aksjer – andre	17	9
Netto gevinst/tap på aksjer klassifisert som anleggsmidler	1.601	9

FINANSIELLE DERIVATER

Banken hadde ingen finansielle derivater pr. 31.12.2018.

NOTE 7 – RENTER OG LIGNENDE KOSTNADER PÅ ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

	2018	2017
Ansvarlig lånekapital	1612	840
Fondsobligasjoner	2.218	1.580
Sum renter ol. kostnader på ansvarlig lånekapital	3.830	2.420

Betingelsene til den ansvarlige kapitalen per 31.12.18 er spesifisert i note 20.

NOTE 8 – ANDRE RENTEKOSTNADER

Lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon mv. av finansinstitusjoner pålegger alle banker å være medlem av Bankenes sikringsfond. Fondet plikter å dekke tap inntil 2 millioner kroner som en innskyter har på innskudd i en bank.

Innbetaling til Bankenes sikringsfond er beregnet på bakgrunn av et gjennomsnitt av innskudd og beregningsgrunnlaget for kapitaldekning ved utløpet av tredje og fjerde kvartal i kalenderåret før innbetalingsåret og første og andre kvartal i innbetalingsåret. I tillegg benyttes kjernekapitaldekning ved foregående årsskifte.

	2018	2017
Avgift til Sikringsfondet	1.536	1.326
Andre kostnader	151	-
Sum andre rentekostnader	1.687	1.326

NOTE 9 – PROVISJONSINNTEKTER OG PROVISJONSKOSTNADER

Provisjonsinntekter	2018	2017
Garantiprovisjon	380	367
Formidlingsprovisjon	622	696
Betalingsformidling	4.897	5.463
Verdipapirforvaltning og -omsetning	1.863	1.925
Provisjon Eika Boligkreditt	4.675	3.842
Provisjon ved salg av forsikringstjenester	4.132	4.232
Andre provisjons- og gebyrinntekter	1.395	1.574
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	17.964	18.099

Provisjonskostnader	2018	2017
Transaksjonsavgifter og lignende	1.501	1.741
Betalingsformidling, interbankgebyrer	93	105
Andre provisjonskostnader	841	65
Sum provisjonskostnader og kostnader fra banktjenester	2.435	1.911

NOTE 10 – PENSJON

Banken har en innskuddsbasert pensjon.

Forpliktelser knyttet til avtalefestet førtidspensjonsordning (AFP) er en usikret ytelse. Ordningen innebærer at ansatte kan gå av med førtidspensjon fra fylte 62 år.

Banken deltar også i en AFP-ordning som er en ytelsesbasert flerforetaksordning. Siden det ikke foreligger tilstrekkelig informasjon for måling av ordningen og et konsistent og pålitelig grunnlag for allokering av de enkelte komponentene mellom de deltakende foretak i ordningen, innregnes ordningen som innskuddsordning, dvs ingen balanseført forpliktelse.

	2018	2017
Kollektiv pensjonsordning (sikret ordning)		
Virkelig verdi premie- og reservefond	-	241
Periodens netto pensjonskostnad / (inntekt)	-	241
Netto beløp i regnskapsført i balanseregnskapet inkl. arbeidsgiveravgift (AGA)	2018	2017
Nåverdien av påløpte pensjonsforpliktelser	-	160
Arbeidsgiveravgift	-	23
Netto pensjonsforpliktelse	-	-183
Ikke resultatført virkning av estimatavvik		-189
Netto balanseført pensjonsforpliktelse inkl. aga	-	-372
Totale pensjonsmidler i balansen	-	-131
Egenandel AFP	225	292
Ytelsesbasert pensjon - kostnadsført premie	-	25
Innskuddsbasert ordning	1.656	1.556
Sum pensjonskostnader	1.881	1.873

NOTE 11 – LØNNS- OG ADMINISTRASJONSKOSTNADER

	2018	2017
Lønn til ansatte	17.753	18.032
Honorar til styre og tillitsmenn	547	588
Pensjoner	1.796	1.873
Arbeidsgiveravgift	4.001	3.736
Kurs, velferd, øvrige personalutgifter	1.325	597
EDB-kostnader	6.658	6.681
Markedsføring	1.272	1.673
Reiser, opplæring etc	946	810
Rekvisita	152	151
Honorarer eksterne tjenester	2.895	4.869
Telefon, porto	423	441
Sum Lønn og generelle administrasjonskostnader	37.768	39.451
Antall årsverk pr 31.12.	23,7	23,5
Gjennomsnittlig antall årsverk i året	23,7	23,3

NOTE 12 – LÅN OG YTELSER

	Lønn og honorarer	Pensjonsordning	Annen godtgjørelse	Sum	Lån
Ledende ansatte					
Bjørn Riise, banksjef	1.645	152	29	1.826	3.296
Bård Einar Brenne, kredittsjef	1.194	156	34	1.384	1.383
Mariann Krogstad Bjørgen, leder forretningsstøtte	907	98	37	1.042	4.084
Torleif Lia, controller/risk manager	1.033	126	28	1.187	1.673
Sum ledende ansatte	4.779	532	128	5.439	10.436
Styre					
Bente Haugrønning, styrets leder	122	-	-	122	611
Leif Lihaug, styrets nestleder	61	-	-	61	486
Øvrige styremedlemmer	311	-	-	-	6.282
Samlede ytelser og lån til styret	494	-	-	183	7.379
Forstanderskap					
Medlemmer og varamedlemmer	54	-	-	54	25.027
Samlede ytelser og lån til forstanderskapet	54	-	-	54	25.027

Det er ikke avtalt sluttvederlag for banksjef, ledende ansatte eller medlemmer av styret. Det er ikke utbetalt bonus til banksjef eller medlemmer av styret. Det foreligger ingen avtale om bonusutbetaling. Banksjefen inngår i den innskuddsbaserte pensjonsordningen.

Ansatte og banksjef kan som en del av ansettelsesavtalen få lån på gunstige vilkår gitt etter særskilte regler vedtatt av styret, og ytes til subsidiert rente. Denne fordelen er skattepliktig, ut fra normalrentesats som fastsettes av skattemyndighetene. I bankens inntekter er kun tatt inn de faktiske inntekter. Ut fra retningslinjene subsidierer banken utlån til sine ansatte, som i 2018 utgjorde 478.889 kroner. Beregningen tar utgangspunkt i differansen mellom normalrentesats og ansattes rentevilkår.

Lån / kreditter til styrets medlemmer og medlemmer av kontrollkomiteen og forstanderskapet er gitt på ordinære kundevilkår. Det er ikke stilt garantier for tillits- og tjenestemenn.

NOTE 13 – VARIGE DRIFTSMIDLER

	Bygninger	Driftsmidler	Kunst	Tomt	Sum
Kostpris 01.01.2018	25.883	18.053	1.293	374	45.603
Tilgang	46	167	-	-	213
Avgang	-	-	-	-	-
Kostpris 31.12.2018	25.929	18.220	1.293	374	45.816
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2018	18.209	15.902	-	-	34.111
Tilbakeførte avskrivninger på utrangerte driftsmidler			-	-	-
Ordinære avskrivninger	1.204	521	-	-	1.725
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2018	19.413	16.423	-	-	35.836
Bokført verdi 31.12.2018	6.516	1.797	1.293	374	9.980

Fast eiendom	Eiendomstype	Areal m²	Herav utleide areale m²	Balanseført verdi 31.12
	Kontorlokale	2.058	660	6.516
Sum				6.516

Leie av kontorlokale	Eiendomstype	Utløper	areal	Leiekostnad
	Kontorlokale	30.09.2026	287	1.029
Sum				1.029

NOTE 14 – ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	2018	2017
Driftskostnader fast eiendom	804	796
Honorar ekstern revisor	937	798
Leie av lokaler	901	933
Andre kostnader leide lokaler	350	331
Maskiner, inventar og transportmidler	29	18
Eksterne tjenester	2.174	831
Forsikringer	190	233
Kostnader Eika Gruppen AS	4.798	5.479
Ordinære tap	-70	57
Andre driftskostnader	1.631	1.597
Sum andre driftskostnader	11.744	11.074

Spesifikasjon av revisjonshonorar:

Lovpålagt revisjon	613	620
Attestasjon	139	132
Andre tjenester utenfor revisjon	185	122
Sum revisjonshonorar inkl. mva	937	874

NOTE 15 – SKATT

Skattekostnaden består av:

- Betalbar skatt: 25 prosent av skattepliktig inntekt samt 0,15 prosent formueskatt
- Utsatt skatt/utsatt skattefordel: Knyttes til periodisering av skatt på inntekts- og kostnadsposter hvor den regnskapsmessige periodiseringen avviker fra den skattemessige

Andre skattebegrep:

- Resultatforskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige resultat deles i:
- Permanente forskjeller: Ikke fradragsberettigede kostnader, skattefrie inntekter
- Midlertidige forskjeller: Forskjeller mellom regnskap og skattemessige periodiseringer som skal reverseres i senere perioder fordi det er det samme beløp som samlet skal komme til fradrag eller som skal inntektsføres over tid.

	2018	2017	
Beregning av betalbar skatt			
Resultat før skattekostnad	30.966	26.574	
Permanente forskjeller	-3.605	-3.402	
Endring midlertidige forskjeller	530	1.511	
Skattepliktig inntekt, grunnlag betalbar skatt	27.891	24.683	
Betalbar skatt på årets resultat, 25 %	6.973	6.171	
Skattekostnad	2018	2017	
Betalbar inntektsskatt for året	6.973	6.171	
Endring utsatt skatt	-270	-378	
For mye/lite avsatt skatt tidligere år	68	2	
Formuesskatt	521	430	
Sum skattekostnad	7.292	6.225	
Betalbar skatt fremkommer som følger:			
Formuesskatt	521	430	
Inntektsskatt	6.980	6.171	
Sum betalbar skatt	7.501	6.601	
Oversikt over midlertidige forskjeller	Endring	2018	2017
Varige driftsmidler	-744	-10.033	-9.289
Over- / underfinansiert pensjonsforpliktelse	196	66	-130
Gevinst og tapskonto	17	-68	-85
Obligasjoner og andre verdipapirer	-549	-854	-305
Grunnlag utsatt skatt+ /utsatt skattefordel-	-1.080	-10.889	-9.809
Bokført utsatt skattefordel (-) /utsatt skatt (+)	-270	-2.722	-2.452
Endring i skattesats			
Sum bokført utsatt skattefordel		-2.722	-2.452
Avstemming fra nominell til faktisk skattesats	2018		
25% skatt av resultat før skatt	7.749		
25% skatt av permanente forskjeller	-901		
For mye/lite avsatt skatt tidligere år	61		
Formuesskatt	521		
Andre poster	-138		
Skattekostnad i henhold til resultatregnskap	7.292		

NOTE 16 – KONTANTER OG INNSKUDD I NORGES BANK

	2018	2017
Kontanter i norske kroner	10.981	13.408
Kontanter i utenlandske valutasorter	273	592
Innskudd i Norges Bank	30.219	27.181
Sum kontanter og fordringer på sentralbanker	41.473	41.181

NOTE 17 – OVERTATTE EIENDELER

Banken har ingen overtatte eiendeler pr. 31.12.2018, heller ikke pr. 31.12.2017.

NOTE 18 – EIERANDELER I DATTERSELSKAPER

Selskapets navn	Kontor-kommune	Selskaps-kapital	Antall aksjer	Eier/stemme andel	Total EK 2017	Resultat 2017	Bokført Verdi
Agdenes Fyr AS	Klæbu	200.000	2.000	100 %	464	-869	6.912

Banken har avgitt lån til Agdenes Fyr AS. Pr 31.12.2018 er lånet på 8,97 millioner kroner.

Det er ikke utarbeidet konsernregnskap siden datterselskapet ikke har betydning for å bedømme konsernets stilling og resultat. I tillegg driver datterselskapet virksomhet som er vesentlig forskjellig fra virksomheten i Klæbu Sparebank.

NOTE 19 – INNSKUDD FRA KUNDER OG GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER

Innskudd fra kunder	2018 Beløp	%	2017 Beløp	%
Lønnstakere og lignende	1.492.727	60,3 %	1.336.436	63,0 %
Utlandet	7.339	0,3 %	-	0,0 %
Næringssektor fordelt:				
Jordbruk, skogbruk, fiske	57.233	2,3 %	37.739	1,8 %
Industriproduksjon	52.399	2,1 %	33.242	1,6 %
Bygg og anlegg	72.866	2,9 %	58.525	2,8 %
Varehandel, hotell/restaurant	40.024	1,6 %	22.091	1,0 %
Transport, lagring	47.682	1,9 %	36.882	1,7 %
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	481.615	19,5 %	395.796	18,7 %
Sosial og privat tjenesteyting	188.293	7,6 %	199.907	9,4 %
Offentlig forvaltning	35.220	1,4 %	1.016	0,0 %
Sum innskudd	2.475.397	100 %	2.121.636	100 %

Innskudd	2018 Beløp	%	2017 Beløp	%
Trondheim	1.102.508	44,5 %	986.316	46,5 %
Klæbu	708.500	28,6 %	675.353	31,8 %
Andre	664.388	26,8 %	459.967	21,7 %
Sum innskudd	2.475.396	100 %	2.121.636	100 %

GJELD OG GJENNOMSNIITTLIG RENTE

Gjeld og gjennomsnittlig rente 31.12.	2018 Beløp	%	2017 Beløp	%
Gjeld til kredittinstitusjoner				
Uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	1.630		1.820	
Med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	-		-	
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	1.630	0,01 %	1.820	0,01 %
Innskudd fra og gjeld til kunder				
Uten avtalt løpetid	1.355.370		1.279.530	
Med avtalt løpetid	1.120.027		842.105	
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	2.475.397	0,93 %	2.121.636	0,89 %

Den gjennomsnittlige effektive renten fremkommer som avkastning gjennom året fordelt på gjennomsnittlig beholdning.

NOTE 20 – GJELD OPPTATT VED UTSTEDELSE AV OBLIGASJONER INKL. ANSVARLIG LÅNEKAPITAL OG FONDSOBLIGASJONER

Utestående pr 31.12.2018	Låneopptak	Siste forfall	Pålydende	Bokført Verdi	Tilbakekjøpt	Nominell rente
Lånetype/ISIN						
Obligasjonslån						
NO0010724669	25.11.2014	25.11.2019	100.000	100.000		1,86 %
NO0010737273	02.06.2015	02.06.2020	100.000	100.000		1,98 %
NO0010782287	18.01.2017	18.01.2021	100.000	100.000		2,08 %
NO0010791676	09.05.2017	09.11.2021	100.000	100.000		2,10 %
NO0010809247	31.10.2017	31.10.2022	100.000	100.000		2,11 %
NO0010811383	27.11.2017	27.05.2022	100.000	100.000		2,11 %
NO0010814718	02.02.2018	01.03.2023	100.000	100.000		2,12 %
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			700.000	700.000		
Fondsobligasjon						
NO0010833791	09.10.2018	09.11.2099	40.000	40.000		5,20 %
			40.000	40.000		
Ansvarlig lån						
NO0010754237	16.12.2015	16.12.2025	20.000	20.000	-	4,49 %
NO0010818313	15.03.2018	15.03.2028	30.000	30.000	-	3,34 %
			50.000	50.000		

NOTE 21 – SPESIFIKASJON AV ANNEN GJELD

	2018	2017
Annen gjeld		
Bankremisser	293	745
Betalingsformidling	5.202	5.045
Skyldige offentlige avgifter	241	241
Betalbar skatt	7.501	6.603
Skattetrekk	1.258	1.459
Leverandørgjeld	625	83
Avsatt utbytte	3.950	3.066
Annen gjeld ellers	801	2.602
Sum annen gjeld	19.871	19.844

NOTE 22 – EGENKAPITAL

	Innskutt egenkapital	Spb. fond	Gavefond	Utjevn.fond	Egenkapital
Egenkapital 01.01.2018	69.823	259.506	5.345	853	335.528
Egne egenkapitalbevis	-1.030	-	-	-	-1.030
Utbetalte gaver	-	-	-573	-	-573
Årsoppgjørdisposisjoner	-	16.723	2.000	1.001	19.724
Egenkapital 31.12.2018	68.793	276.229	6.772	1.854	353.649

	2018	2017
Overført til Gavefond	2.000	1.000
Overført til Utjevningsfond	1.001	541
Overført til Sparebankens fond	16.723	15.742
Overført til utbytte	3.950	3.066
Sum	23.674	20.349

NOTE 23 – GARANTIANSVAR

Banken stiller garanti for lån som kundene har i Eika Boligkreditt AS (EBK). EBK har som kriterium at lånet er innenfor 60 prosent av panteobjektet. Bankens kunder har pr 31.12.18 lån for 759 millioner kroner hos EBK.

Garantibeløpet overfor EBK består av:

1. Tapsgaranti: Den samlede tapsgaranti er begrenset til 1 prosent av bankens utlånsportefølje i EBK, minimum 5 millioner kroner eller 100 prosent av låneporteføljen hvis den er lavere enn 5 millioner kroner. Banken plikter å dekke 80 prosent av konstaterte tap på lån i portefølje formidlet til EBK, og EBK kan motregne overskytende del på 20 prosent i ubetalte provisjoner til alle eierbanker, proratarisk fordelt ut fra den enkelte banks andel av utlånsporteføljen på det tidspunkt tapet konstateres, i en periode på inntil 12 måneder fra tap konstateres
2. Saksgaranti: Gjelder for hele lånebeløpet fra banken anmoder om utbetaling til pantesikkerheter har oppnådd rettsvern

Banken har en likviditetsforpliktelse mot EBK. EBK har i sin risikostrategi krav om at overskuddslikviditeten minst skal dekke 75 prosent av likviditetsbehovet de nærmeste 12 måneder. I tillegg skal EBK's overskuddslikviditet være minst 6 prosent av innlånsvolumet. Likviditetsforpliktelsen er inngått i en Avtale om kjøp av OMF (Note Purchase agreement). Forpliktelsen om kjøp av OMF fra EBK utløses kun hvis markedssituasjonen er slik at EBK ikke kan finansiere likviditetsbehovet i OMF-markedet, og derfor må utstede obligasjoner direkte til eierbankene.

Pr. 31.12.2018 var likviditetsforpliktelsen til EBK beregnet til 0.

	2018	2017
Garantiansvar		
Betalingsgarantier	9.477	8.134
Kontraktsgarantier	7.358	10.125
Andre garantier	-	-
Samlet garantiansvar ovenfor kunder	16.835	18.259
Garanti ovenfor Eika Boligkreditt	7.591	13.145
Sum garantiansvar	24.426	31.404
Garanti til Bankenes Sikringsfond	-	-

	2018	2017
Garantier til Eika Boligkreditt AS		
Total andel av garantiramme	-	-
Saksgaranti	-	5.412
Tapsgaranti	7.591	7.733
Samlet garantiansvar ovenfor Eika Boligkreditt AS	7.591	13.145

	2018		2017	
Garantier fordelt geografisk	Beløp	%	Beløp	%
Trondheim	6.719	27,5 %	8.036	25,6 %
Klæbu	16.666	68,2 %	22.860	72,8 %
Andre	1.041	4,3 %	508	1,6 %
Sum garantier	24.426	100,00 %	31.404	100,00 %

Alle lån i EBK ligger innenfor 60 prosent av forsvarlig verdigrunnlag, altså i godt sikrede boliglån. Restrisiko knyttet til lån formidlet til EBK er etter bankens vurdering begrenset.

Siden lån formidlet til EBK utelukkende er godt sikrede lån, forventer banken lav misligholdssannsynlighet samt at volumet på lån som tas tilbake til egen balanse ikke vil være vesentlig for bankens likviditet. Forutsatt 1 prosent mislighold i porteføljen, vil dette utgjøre 7,6 millioner kroner.

Banken har også en avtale med EBK om kapitalstøtte. Kapitalstøtten inntreffer hvis EBK har behov for ansvarlig kapital for å nå sitt kapitalmål.

NOTE 24 – EGENKAPITALBEVIS

Nøkkeltall egenkapitalbevis	2018	2017
Eierbrøk	20,32 %	20,98 %
Resultat per EK bevis	7,15	5,15
Bokført EK per EK bevis	103	101
Utbytte per EK bevis	5,72	4,38

20 største egenkapitalbevisiere	Antall EK-bevis	Eierandel
A. R. Holding AS	70.000	10,0 %
Berit Wullum	33.947	4,8 %
Per Wullum	33.947	4,8 %
Pento Holding AS	31.900	4,6 %
Ole Dragsten Invest AS	28.486	4,1 %
Shelter AS	26.700	3,8 %
J. S. Holding AS	24.324	3,5 %
Forset Grus AS	21.900	3,1 %
Arne Julius Maske	20.968	3,0 %
Trondheim Kontorutvikling Holding AS	20.686	3,0 %
Lars Høyem	17.266	2,5 %
Ingeniørfirmaet Roffu AS	15.000	2,1 %
Petronella AS	10.000	1,4 %
Løvåstomta Invest AS	9.800	1,4 %
Heimdal Granitt og Betong AS	9.800	1,4 %
E. Aarnes Holding AS	9.800	1,4 %
Vier AS	9.515	1,4 %
Trond Erik Hofstad	9.514	1,4 %
Marit Øvrelid	9.513	1,4 %
Rune Wangen	9.500	1,4 %
Sum 20 største eiere	422.566	60,4 %
Øvrige	277.434	39,6 %
Sum totalt	700.000	100,0 %

Egenkapitalbevis ledende ansatte og styrende organer inkludert nærstående	Antall EK-bevis
Ledende ansatte	
Bjørn Riise, banksjef	1.334
Bård Einar Brenne, kredittsjef	1.937
Mariann Krogstad Bjørgen	101
Torleif Lia, controller/risk manager	901
Sum ledende ansatte	4.273
Styre inkludert nærstående	
Bente Haugrønning, leder	200
Leif Lihaug, nestleder	1.300
Per Hangerhagen	-
Gøril Forbord	-
Johan Petter Mæhre, ansattevalgt	101
Torill Eidhammer Sjøbakk, varamedlem	1.800
Hege Skaufel, varamedlem	101
Sum styre	3.502
Forstanderskap inkludert nærstående	
Sjøbakk Marit	-
Bye Finn Harald	500
Paasche Bjørn Erik	833
Forseth Gunn-Kristin	-
Solem Leif Reidar	-
Brøttem Claus A	800
Roan Olav	-
Bjønnes Paal Christian	-
Naalsund Grethe	4.100
Løvaas Per	31.900
Haugum Ole Arild	21.900
Wullum Berit	67.894
Asbjørn T. Braa	443
Eirik Ulseth	601
Johnsen Turi G.	201
Elisabeth Gisvold	101
Sum forstanderskap inkludert nærstående	129.273

Revisjonsberetning

KPMG AS
Sjøgangen 6
7010 Trondheim

Telephone +47 04063
Fax +47 73 80 21 20
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til forstanderskapet i Klæbu Sparebank

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Klæbu Sparebanks årsregnskap som viser et overskudd på kr 23 674 263. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noteopplysninger til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2018, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity

Subsidiariserede revisorer - medlemmer av Den norske Revisorsforening

Offisier

Oslo	Elverum	Mo i Rana	Sand
Alesund	Finnøy	Mo i Rana	Strømsund
Årstad	Kjøpmann	Mo i Rana	Trondheim
Bergen	Haugesund	Sandnessjøen	Tysse
Bodo	Kristiansund	Stavanger	Ålesund
Demmen			

å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

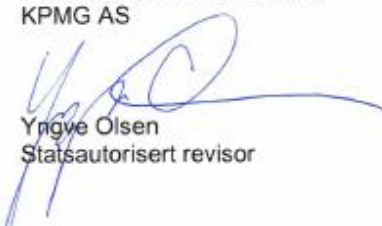
Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Trondheim, 15. februar 2019
KPMG AS

Yngve Olsen
Statsautorisert revisor